

Circulaire CBFA_2011_06 dd. 14 februari 2011

Medewerkingsopdracht van de erkende commissarissen bij openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming

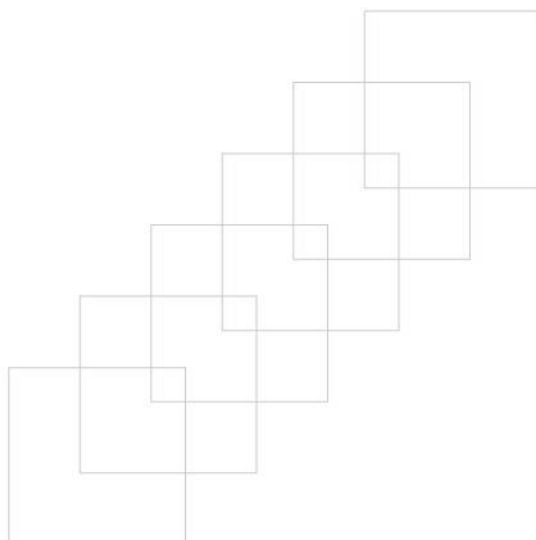
Toepassingsveld:

Openbare instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht met een veranderlijk aantal rechten van deelneming en gelijkaardige openbare instellingen voor collectieve belegging naar buitenlands recht.

Samenvatting/Doelstelling:

Deze circulaire beschrijft modaliteiten van de medewerkingsopdracht van de erkende commissarissen in de volgende domeinen:

- de werkzaamheden en de verslaggeving over de periodieke verslagen en statistieken;
 - de beoordeling van de maatregelen van de interne controle en de verslaggeving hieromtrent;
 - de verslaggeving aan de CBFA, inclusief het rapporteringsschema en het bijzonder verslag;
en
 - de informatie-uitwisseling tussen de erkende commissarissen en de CBFA, inclusief de signaalfunctie.
-

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

Deze circulaire bevat de richtlijnen van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen inzake de opdracht van de erkende commissarissen bij openbare instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht met een veranderlijk aantal rechten van deelneming en gelijkaardige openbare instellingen voor collectieve belegging naar buitenlands recht.

De richtlijnen zijn voorbereid door een gemengde werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van het Instituut der Revisoren erkend door de CBF en van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen.

Het uitgangspunt is de wijziging aan de bepalingen in de toezichtwetten en -besluiten betreffende het revisoraal toezicht.

De bijlage bij de circulaire verduidelijkt de gebruikte terminologie en het toepassingsgebied van de circulaire (hoofdstukken A en B), de wettelijke grondslagen (hoofdstuk C), het verslag van de erkende commissaris over de periodieke verslagen en de statistieken (hoofdstuk D), het verslag van de erkende commissaris over de interne controle (hoofdstuk E), de verslaggeving door de erkende commissaris aan de CBFA (hoofdstuk F) en de informatie-uitwisseling tussen de CBFA en de erkende commissarissen (hoofdstuk G).

Deze circulaire refereert op verschillende plaatsen naar de verslaggeving van de effectieve leiding van ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming en van beheervennootschappen van ICB's inzake de beoordeling van het intern controlesysteem en de verklaring van de effectieve leiding van ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming inzake de periodieke verslagen en statistieken. Deze verslaggeving wordt toegelicht in circulaire CBFA_2011_07 van 14 februari 2011.

In overleg met de erkende commissarissen worden hun opdrachten gekaderd in internationale audit en assurance normen zoals uitgevaardigd door de *International Auditing and Assurance Standards Board*. De richtlijnen zullen door de revisoren worden vervolledigd met een Belgische professionele norm en gestandaardiseerde type-verklaringen.

In afwachting van een professionele norm bevatten de richtlijnen aanduidingen hoe de internationale normen kunnen worden gebruikt in het kader van de medewerkingsopdracht. De goedkeuring van voormelde Belgische professionele norm zal dan ook op termijn nopen tot een desbetreffende aanpassing van de circulaire.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

Jean-Paul SERVAIS

Medewerkingsopdracht van de erkende commissarissen bij openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming

Inhoudstafel

A. Definities	4
B. Toepassingsgebied	5
C. Wettelijke grondslagen	5
1. Privaatrechtelijke opdracht.....	5
2. Publiekrechtelijke opdracht.....	5
D. Verslag over de periodieke verslagen en de statistieken.....	6
1. Toepasselijke wetgeving.....	6
2. Periodieke verslagen en statistieken.....	6
3. Doel van de bevestiging	7
4. Toepasselijke auditnormen	8
4.1 Gebruik van de internationale norm ISRE 2410 en de inhoud van het verslag.....	8
4.2 Gebruik van de internationale norm ISA 800 en de inhoud van het verslag	10
4.3 Gebruik van de internationale norm ISAE 3000.....	11
5. Toelichting bij de bevestiging.....	11
5.1 Algemeen.....	11
5.2 Periodieke verslagen	12
5.3 Statistieken	13
E. Verslag over de interne controle	13
1. Zelfbeheerde ICB	13
1.1 Overzicht van de relevante toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen.....	13
1.2 Opdracht van de effectieve leiding.....	15
1.3 De notie 'interne controle'	15
1.4 De beoordeling door de erkende commissaris van de maatregelen van interne controle	16
1.5 Toepasselijke auditnorm.....	20
2. ICB die een beheervennootschap heeft aangesteld	22
F. Verslaggeving aan de CBFA.....	23
1. Periodieke verslagen van de erkende commissaris.....	23
1.1 Verslag over de interne controle	23
1.2 Verslag over de periodieke verslagen	23
1.3 Verslag over de statistieken.....	24
2. Bijzondere verslagen van de erkende commissaris.....	24
2.1 Wettelijke bepaling	24
2.2 Definitie	24
2.3 Modaliteiten.....	25
G. Informatie-uitwisseling tussen de CBFA en de erkende commissarissen	25
1. Erkende commissarissen.....	25
1.1 Mededelingen die de erkende commissarissen op eigen initiatief aan de CBFA verrichten in het kader van de signaalfunctie.....	25
1.2 Andere mededelingen die de erkende commissarissen op eigen initiatief aan de CBFA verrichten.....	28
2. CBFA	28

A. Definities

In de context van deze circulaire dient te worden verstaan onder:

- “wet van 20 juli 2004” of “Wet”: de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles;
- “KB van 4 maart 2005” of “KB”: het koninklijk besluit van 4 maart 2005 met betrekking tot bepaalde openbare instellingen voor collectief beheer;
- “ICB”: de Belgische openbare beleggingsvennootschap en het Belgisch gemeenschappelijk beleggingsfonds met een veranderlijk aantal rechten van deelneming, zoals bedoeld in artikel 10 van de wet van 20 juli 2004, die hebben geopteerd voor de categorieën van toegelaten beleggingen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, 1° of 2° van diezelfde wet;
- “bevek”: de Belgische openbare beleggingsvennootschap met een veranderlijk aantal rechten van deelneming zoals bedoeld in artikel 10 van de wet van 20 juli 2004, die heeft geopteerd voor de categorieën van toegelaten beleggingen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, 1° of 2° van diezelfde wet;
- “fonds” of “beleggingsfonds”: het Belgisch openbaar gemeenschappelijk beleggingsfonds met een veranderlijk aantal rechten van deelneming zoals bedoeld in artikel 10 van de wet van 20 juli 2004, die heeft geopteerd voor de categorieën van toegelaten beleggingen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, 1° of 2° van diezelfde wet;
- “periodieke verslagen”: het jaarverslag en het halfjaarlijks verslag zoals bedoeld in artikel 76 van de wet van 20 juli 2004 en artikel 22 van het Koninklijk besluit van 10 november 2006 op de boekhouding, de jaarrekening en de periodieke verslagen van bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten;
- “statistieken”: de gedetailleerde financiële staten zoals bedoeld in artikel 81 van de wet van 20 juli 2004 en artikel 3 van het reglement van de CBFA van 11 september 2006 betreffende de statistische informatie over te maken door bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming;
- “boekhoudbesluit”: het koninklijk besluit van 10 november 2006 op de boekhouding, de jaarrekening en de periodieke verslagen van bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming;
- “reglement “Statistieken””: het reglement van de CBFA van 11 september 2006 betreffende de statistische informatie over te maken door bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming, zoals verder toegelicht in “ICB 3/2006 Verklarende circulaire van het reglement van de Commissie voor Bank-, Financie- en Assurantiewezen betreffende statistische informatie over te maken door bepaalde openbare instellingen voor collectieve belegging met een veranderlijk aantal rechten van deelneming”;
- “circulaire “Zelfbeheerde ICB””: de circulaire ICB 2/2006 van 27 maart 2006 Aanbevelingen van de CBFA over de organisatie van de “zelfbeheerde” instellingen voor collectieve belegging;
- “circulaire “Verslaggeving effectieve leiding””: de circulaire CBFA_2011_07 van 14 februari 2011 De verslaggeving van de effectieve leiding van zelfbeheerde ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming en van beheervenootschappen van ICB's inzake de beoordeling van het intern controlesysteem en de verklaring van de effectieve leiding van ICB's met een veranderlijk aantal rechten van deelneming inzake de periodieke verslagen en statistieken;
- “erkende commissaris/revisor”: de natuurlijke persoon (erkend revisor) of de (door een natuurlijke persoon vertegenwoordigde) erkende revisorenvennootschap die de opdracht van commissaris uitoefent zoals bedoeld in het wetboek van vennootschappen en in de artikelen 13 en 83, § 1 van de wet van 20 juli 2004 en die erkend is door de CBFA krachtens artikel 86 van de wet van 20 juli 2004;
- “NIW”: de netto-inventariswaarde als bedoeld in artikel 10, 3° van de Wet en van de artikelen 100 e.v. van het KB;
- “IBR”: het Instituut van de Bedrijfsrevisoren;
- “HREB”: de Hoge Raad voor de Economische Beroepen;
- “CBFA”: de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen.

B. Toepassingsgebied

Onderstaande richtlijnen verduidelijken de opdracht van de erkende commissaris bij de openbare instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht met een veranderlijk aantal rechten van deelneming die hebben geopteerd voor de categorieën van toegelaten beleggingen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, 1° of 2° van de wet van 20 juli 2004.

Inzake de bevestiging van de statistieken zijn de richtlijnen tevens van toepassing op gelijkaardige openbare instellingen voor collectieve belegging naar buitenlands recht¹.

C. Wettelijke grondslagen

In afwijking van artikel 141, 2° van het wetboek van vennootschappen dient elke ICB een commissaris aan te stellen, die wordt gekozen onder de door de CBFA erkende revisoren of revisorenvennootschappen.

De opdracht van de erkende commissaris van een ICB bestaat enerzijds uit een privaatrechtelijke opdracht overeenkomstig artikel 142 van het wetboek van vennootschappen en de artikelen 13, § 2, tweede lid, 4°, en 83, § 1 van de wet van 20 juli 2004 en anderzijds uit een publiekrechtelijke opdracht overeenkomstig artikel 88 van de wet van 20 juli 2004.

1. Privaatrechtelijke opdracht

De erkende commissaris van een bevek controleert met toepassing van artikel 142 van het wetboek van vennootschappen de financiële toestand, de jaarrekening en de regelmatigheid, ten aanzien van dat wetboek en de statuten, van de in de jaarrekening weergegeven verrichtingen. Deze controle, die volkomen is, resulteert krachtens artikel 143 van datzelfde wetboek in een omstandig schriftelijk verslag opgesteld overeenkomstig artikel 144 van dat wetboek waarin zij o.m. vermelden of naar hun oordeel de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de bevek, overeenkomstig het van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel. Dit verslag moet ter beschikking worden gesteld van de aandeelhouders en moet tegelijk met de jaarrekening worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Overeenkomstig artikel 13, § 2, 4° van de wet van 20 juli 2004 moet een beleggingsfonds, net zoals een bevek, een bedrijfsrevisor aanstellen die overeenkomstig artikel 83 van diezelfde wet de opdracht van commissaris uitoefent zoals bedoeld in het wetboek van vennootschappen. De hiervoor beschreven privaatrechtelijke opdracht geldt dus mutatis mutandis voor de erkende commissaris van een beleggingsfonds.

2. Publiekrechtelijke opdracht

Met toepassing van artikel 88, § 1 van de wet van 20 juli 2004 verlenen de erkende commissarissen hun medewerking aan het toezicht door de CBFA, op hun eigen en uitsluitende verantwoordelijkheid en overeenkomstig de bepalingen van voormeld artikel, volgens de regels van het vak en de richtlijnen van de CBFA.

Deze circulaire heeft tot doel voormelde wettelijke medewerkingsopdracht van de erkende commissaris te verduidelijken, en meer in het bijzonder de richtlijnen van de CBFA te definiëren waarvan sprake in voormeld artikel 88 van de Wet.

De publiekrechtelijke opdracht van de erkende commissaris bestaat enerzijds uit punctuele controles van de periodieke verslagen en statistieken van de ICB (zie infra hoofdstuk "D. Verslag over de periodieke verslagen en de statistieken") en een beoordeling van de maatregelen van interne controle van de ICB (zie infra hoofdstuk "E. Verslag over de interne controle"). Deze opdracht resulteert in een periodieke verslaggeving naar de CBFA toe (zie infra hoofdstuk "F. Verslaggeving aan de CBFA").

Anderzijds dient de erkende commissaris verslag uit te brengen bij de CBFA zodra hij kennis krijgt van welbepaalde feiten (zie infra hoofdstuk "G. Informatie-uitwisseling tussen de CBFA en de erkende commissarissen").

Voor elk van deze opdrachten worden de richtlijnen van de CBFA hieronder nader gepreciseerd.

¹ Artikel 31, § 2 van het reglement "Statistieken" bepaalt dat de beleggingsinstellingen naar buitenlands recht hun statistische staten kunnen laten bevestigen door een persoon gelijkwaardig aan een commissaris bedoeld in § 1 van betreffend artikel.

De voormelde regels van het vak houden rekening met de specifieke aard van de activiteiten, de risico's en de organisatie van de ICB, alsook met de opdracht waarmee de erkende commissarissen zijn belast om hun medewerking te verlenen aan het toezicht van de CBFA. Wat die regels van het vak betreft, dient het IBR nog een specifieke norm uit te werken².

D. Verslag over de periodieke verslagen en de statistieken

1. Toepasselijke wetgeving

Art 88, § 1, eerste lid, 2° van de Wet: "brengen zij (*de erkende commissarissen*) verslag uit bij de CBFA over:

a. de resultaten van het beperkt nazicht van de halfjaarlijkse verslagen (...) die haar door de instelling voor collectieve belegging worden bezorgd krachtens artikel 76, § 2, waarin bevestigd wordt dat zij geen kennis hebben van feiten waaruit zou blijken dat de halfjaarlijkse verslagen (...) niet in alle materieel belangrijke opzichten volgens de richtlijnen van de CBFA werden opgesteld. Bovendien bevestigen zij dat de halfjaarlijkse verslagen (...) voor wat de boekhoudkundige gegevens betreft in alle materieel belangrijke opzichten in overeenstemming zijn met de boekhouding en de inventarissen, inzake volledigheid, d.i. alle gegevens bevatten uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de halfjaarlijkse verslagen (...) worden opgesteld, en juistheid, d.i. de gegevens correct weergeven uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de halfjaarlijkse verslagen (...) worden opgesteld; zij bevestigen geen kennis te hebben van feiten waaruit zou blijken dat de halfjaarlijkse verslagen (...) niet zijn opgesteld met toepassing van de boekings- en waarderingsregels voor de opstelling van de jaarrekening met betrekking tot het laatste boekjaar;

b. de resultaten van de controle van de jaarverslagen die de instelling voor collectieve belegging aan het einde van het boekjaar aan de CBFA bezorgt krachtens artikel 76, § 2, alsook van de periodieke financiële staten die haar worden verstrekt krachtens artikel 81 volgens een door de CBFA bij reglement bepaalde regelmaat, waarin wordt bevestigd dat de jaarverslagen en financiële staten in alle materieel belangrijke opzichten werden opgesteld volgens de geldende richtlijnen van de CBFA. Bovendien bevestigen zij dat de jaarverslagen en financiële staten, voor wat de boekhoudkundige gegevens betreft in alle materieel belangrijke opzichten in overeenstemming zijn met de boekhouding en de inventarissen, inzake volledigheid, d.i. alle gegevens bevatten uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de jaarverslagen en financiële staten worden opgesteld, en juistheid, d.i. de gegevens correct weergeven uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de jaarverslagen en financiële staten worden opgesteld; zij bevestigen tevens dat de jaarverslagen en financiële staten werden opgesteld met toepassing van de boekings- en waarderingsregels voor de opstelling van de jaarrekening."

2. Periodieke verslagen en statistieken

Met periodieke verslagen wordt bedoeld de halfjaarlijkse verslagen en de jaarverslagen in de zin van artikel 76 van de Wet en artikel 22 van het boekhoudbesluit.

Inzake de controle van het jaarverslag per einde boekjaar heeft de erkende commissaris zowel een privaatrechtelijke als publiekrechtelijke opdracht.

Het jaarverslag in de zin van artikel 76 van de Wet omvat de jaarrekening, het verslag van de erkende commissaris en het beheerverslag. Wat een bevek betreft, stemt het beheerverslag overeen met het jaarverslag in de zin van artikel 96 van het wetboek van vennootschappen (zie ook artikel 24 van het boekhoudbesluit).

Inzake de controle van het halfjaarverslag per einde halfjaar heeft de erkende commissaris enkel een publiekrechtelijke opdracht.

Met statistieken wordt bedoeld de periodieke financiële staten in de zin van artikel 81 van de Wet en artikel 3 van het reglement "Statistieken".

² Het IBR zal onderzoeken of het toepassingsgebied van de specifieke norm inzake de medewerking aan het prudentieel toezicht, zoals verschenen in het Belgisch Staatsblad van 12 januari 2011, kan worden uitgebreid naar ICB's.

3. Doel van de bevestiging

- Het nazicht heeft tot doel aan de CBFA verslag uit te brengen over:

(1) de periodieke verslagen die haar aan het einde van het eerste halfjaar en aan het einde van het boekjaar worden bezorgd door de ICB; en

(2) de statistieken:

(2.a) per einde kalenderjaar inzake ICB's die hun boekjaar afsluiten op 31 december van het kalenderjaar; ofwel

(2.b) per einde van het trimester dat samenvalt met de afsluiting van het boekjaar inzake ICB's waarvan het boekjaar afsluit op de laatste kalenderdag van een trimester dat niet eindigt op 31 december van het kalenderjaar; ofwel

(2.c) per einde van het trimester dat de afsluiting van het boekjaar voorafgaat inzake ICB's waarvan het boekjaar niet afsluit op een ogenblik dat samenvalt met de laatste kalenderdag van een trimester.

Voormelde statistieken worden aan de CBFA bezorgd binnen de 15 werkdagen volgend op de laatste kalenderdag van de periode waarop zij betrekking hebben³.

Indien hierna in de tekst van dit punt 3., in de tekst van de inleiding van punt 4 en in de tekst van de punten 4.2, 5.1 en 5.3 van dit hoofdstuk D. wordt verwezen naar "statistieken", worden de statistieken in (2.a), (2.b), en (2.c) bedoeld, tenzij expliciet anders vermeld.

De erkende commissaris van de ICB's die hun boekjaar niet afsluiten op 31 december van het kalenderjaar, bevestigt per einde kalenderjaar aan de CBFA tevens het netto-actief en het bedrag van de inschrijvingen met betrekking tot de statistieken per einde kalenderjaar en dit met het oog op de berekening van de aan de CBFA verschuldigde vergoeding zoals bedoeld in het KB van 22 mei 2005⁴.

- Voor de halfjaarlijkse verslagen aan het einde van het eerste halfjaar delen de erkende commissarissen de resultaten van hun beperkt nazicht mee aan de CBFA:
 - zij bevestigen geen kennis te hebben van feiten waaruit zou blijken dat de halfjaarlijkse verslagen per einde halfjaar niet in alle materieel belangrijke opzichten volgens de van toepassing zijnde richtlijnen werden opgesteld (negatieve verklaring);
 - zij bevestigen voor wat de boekhoudkundige gegevens betreft dat de halfjaarlijkse verslagen in alle materieel belangrijke opzichten in overeenstemming zijn met de boekhouding en de inventarissen (positieve verklaring), inzake:
 - volledigheid, d.i. alle gegevens bevatten uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de halfjaarlijkse verslagen worden opgesteld, en
 - juistheid, d.i. correct de gegevens weergeven uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de halfjaarlijkse verslagen worden opgesteld.
 - zij bevestigen geen kennis te hebben van feiten waaruit zou blijken dat de halfjaarlijkse verslagen niet zijn opgesteld met toepassing van de boeking- en waarderingsregels voor de opstelling van de jaarrekening (negatieve verklaring).
- Voor de jaarverslagen aan het einde van het boekjaar en de statistieken delen de erkende commissarissen de resultaten van hun controle mee aan de CBFA volgens een globale positieve verklaring:
 - zij bevestigen dat de jaarverslagen per einde boekjaar en de statistieken in alle materieel belangrijke opzichten werden opgesteld volgens de van toepassing zijnde richtlijnen;

³ Artikel 17 van het Reglement "Statistieken".

⁴ KB van 22 mei 2005 betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBFA ter uitvoering van artikel 56 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en ter uitvoering van diverse wettelijke bepalingen betreffende opdrachten van de CBFA.

- zij bevestigen voor wat de boekhoudkundige gegevens betreft dat de jaarverslagen en statistieken in alle materieel belangrijke opzichten in overeenstemming zijn met de boekhouding en de inventarissen, inzake:
 - volledigheid, d.i. alle gegevens bevatten uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de jaarverslagen en statistieken worden opgesteld, en
 - juistheid, d.i. correct de gegevens weergeven uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de jaarverslagen en statistieken worden opgesteld.
- zij bevestigen dat de jaarverslagen en statistieken zijn opgesteld met toepassing van de boekings- en waarderingsregels voor de opstelling van de jaarrekening.
- Voor het netto-actief en het bedrag van Inschrijvingen met betrekking tot de statistieken per einde kalenderjaar inzake de ICB's die hun boekjaar niet afsluiten op 31 december delen de erkende commissarissen de resultaten van hun nazicht mee aan de CBFA: zij bevestigen dat niets er op wijst dat de gegevens voor de berekening van de aan de CBFA verschuldigde vergoeding niet in alle van materieel belang zijnde opzichten werden opgesteld in overeenstemming met de geldende richtlijnen van de CBFA.

4. Toepasselijke auditnormen

Zoals in deze materie gebruikelijk is⁵, gebeurt de praktische regeling van de hier bedoelde opdracht door de beroepsbeoefenaren zelf. Van belang hierbij zijn de internationale audit- en *assurancenormen*⁶, in het bijzonder ISRE 2410 'Review of interim financial information performed by the independent auditor of the entity', voor de halfjaarlijkse verslagen aan het einde van het eerste halfjaar, ISA 800 'The independent auditor's report on special purpose audit engagements', voor de jaarverslagen per einde van het boekjaar en de statistieken en ISAE 3000 ('International Standard on Assurance Engagements 3000 – Assurance Engagements Other than Audits or 'Reviews of Historical Financial Information' voor de bevestiging van het netto-actief en het bedrag van Inschrijvingen met betrekking tot de statistieken per einde kalenderjaar inzake de ICB's die hun boekjaar niet afsluiten op 31 december.

4.1 Gebruik van de internationale norm ISRE 2410 en de inhoud van het verslag

De bevestiging van de halfjaarlijkse verslagen zoals bedoeld in artikel 88, §1, eerste lid, 2°, a van de Wet aan het einde van het eerste halfjaar van het boekjaar kadert in de internationale norm ISRE 2410 ('International Standard on Review Engagements 2410 – Review of interim financial information by the independent auditor of the entity').

Van bijzonder belang zijn de paragrafen 43 en 44 van de norm. Deze betreffen de inhoud van het verslag.

Voor de toepassing van ISRE 2410.34-35 – 'bevestiging door het management' is het nuttig te verwijzen naar artikel 76, § 2, tweede en derde lid van de Wet. De tekst luidt als volgt:

"De personen belast met de effectieve leiding van de instelling voor collectieve belegging verklaren aan de CBFA dat de in § 1 bedoelde periodieke verslagen (...) in overeenstemming zijn met de boekhouding en de inventarissen. Daartoe is vereist dat deze verslagen (...) volledig zijn, d.i. alle gegevens bevatten uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de periodieke verslagen (...) worden opgesteld, en juist zijn, d.i. correct de gegevens weergeven uit de boekhouding en de inventarissen op basis waarvan de periodieke verslagen (...) worden opgesteld. Zij bevestigen het nodige gedaan te hebben opdat voornoemde verslagen (...) volgens de geldende richtlijnen van de CBFA opgemaakt zijn, en opgesteld zijn (...) met toepassing van de boekings- en waarderingsregels voor de opstelling van de jaarrekening met betrekking tot het laatste boekjaar (...)."

⁵ Zie memorie van toelichting bij de wet van 15 mei 2007 tot wijziging van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, van de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en de beleggingsadviseurs, en van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, *Parl. St.*, Kamer, 2006-2007, nr. 3047/001, blz. 17.

⁶ Zolang de controle van de periodieke verslagen en de statistieken van een ICB niet verplicht overeenkomstig de internationale standaarden dient uitgevoerd te worden, kan deze controle worden uitgevoerd overeenkomstig de Algemene Controlenormen van het IBR.

De erkende commissaris ontvangt van de effectieve leiding de verklaring beschreven in artikel 76, § 2, tweede en derde lid van de Wet.

De bevestiging van de erkende commissaris zoals bedoeld in artikel 88 van de Wet is het verslag zoals beschreven in ISRE 2410.43-44 – verslag over de aard, draagwijdte en resultaat van het beperkt nazicht van de interim financiële informatie. Voor de opdracht voorzien in artikel 88, §1, eerste lid, 2°, a) van de Wet zijn volgende preciseringen van belang:

- ISRE 2410.43 a: de titel van de bevestiging dient te verwijzen naar artikel 88, §1, eerste lid, 2°, a) van de wet van 20 juli 2004;
- ISRE 2410.43 b: de CBFA is de geadresseerde van de bevestiging;
- ISRE 2410.43 c: de interim financiële informatie bestaat uit het halfjaarlijks verslag per einde van het eerste halfjaar van het boekjaar (de staten worden geïdentificeerd door middel van de naam van de ICB en het compartiment en de betrokken periode);
- ISRE 2410.43 d: niet van toepassing;
- ISRE 2410.43 e: de beschrijving van de verantwoordelijkheid van de effectieve leiding met een verwijzing naar de verklaring van de effectieve leiding zoals voorzien in artikel 76, § 2, tweede en derde lid van de Wet;
- ISRE 2410.43 f: de verantwoordelijkheid van de erkende commissaris wordt beschreven in artikel 88 van de Wet;
- ISRE 2410.43 g: de verklaring vermeldt dat de opdracht is uitgevoerd volgens de internationale normen;
- ISRE 2410.43 h: de draagwijdte van de controleverklaring;
- ISRE 2410.43 i: niet van toepassing;
- ISRE 2410.43 j: het besluit van de erkende commissaris volgens de bewoording opgenomen in de Wet;
- tevens wordt de volgende informatie in het verslag vermeld:
 - of de verklaring van de effectieve leiding van de ICB zoals bedoeld in artikel 76, § 2, tweede en derde lid van de Wet met betrekking tot die elementen die worden behandeld in de verklaring van de erkende commissaris, strookt met zijn eigen bevindingen;
 - of de ICB de beleggingslimieten die op haar van toepassing zijn, naleeft op de afsluitdatum;
 - of de recurrente vergoedingen die aan de ICB worden aangerekend overeenstemmen met de kostentarieven vermeld in het prospectus.
 Deze informatie dient duidelijk te worden afgescheiden van het besluit van de erkende commissaris en wijzigt zijn besluit niet.
- ISRE 2410.43 k: de datum van het verslag;
- ISRE 2410.43 l: het land/jurisdicte waar de erkende commissaris zijn beroep uitoefent;
- ISRE 2410.43 m: de handtekening van de erkende commissaris.

Een door het IBR op te stellen en door de HREB goed te keuren professionele norm zal een standaardverklaring bevatten in overeenstemming met de bepalingen van deze sectie.

In aanvulling op dit verslag dient de volgende bijkomende informatie aan de CBFA te worden verstrekt:

- de namen en de kwalificatie/ervaring van de medewerkers in België die de opdracht hebben uitgevoerd^{7,8};
- de naam en contactgegevens van de persoon die verantwoordelijk is voor de kwaliteit binnen de vennootschap waartoe de erkende commissaris behoort (toepassing van ISQC1⁹)¹⁰;

⁷ Deze informatie is nuttig in het kader van de erkenningsprocedure (artikel 83, § 2 van de Wet).

⁸ Deze informatie dient slechts eenmaal aan de CBFA verstrekt te worden, met name vóór de aanvang van betekenisvolle werkzaamheden. De informatie dient enkel geactualiseerd te worden indien er zich belangrijke wijzigingen hebben voorgedaan in de samenstelling van het controleteam of bij de wijziging van de naam of contactgegevens van de persoon die verantwoordelijk is voor de kwaliteit binnen de vennootschap.

⁹ 'International Standard on Quality Control'

¹⁰ Zie voetnoot 8.

- de gehanteerde materialiteitsdrempels¹¹;
- alle aanbevelingen van de erkende commissaris aan de effectieve leiding¹²;
- de vastgestelde lacunes voor zover die niet werden vermeld in de aanbevelingen van de erkende commissaris aan de effectieve leiding (zie hiervoor).

De bijkomende informatie dient duidelijk te worden afgescheiden van het besluit van de erkende commissaris en wijzigt zijn besluit niet. De bijkomende informatie kan desgevallend enkel aan de CBFA worden overgemaakt.

4.2 Gebruik van de internationale norm ISA 800 en de inhoud van het verslag

De bevestiging van het jaarverslag per einde van het boekjaar en de statistieken kadert in de internationale norm ISA 800 ('*International Standard on Auditing 800 – The independent auditor's report on special purpose audit engagements*').

De bevestiging van de erkende commissaris zoals bedoeld in artikel 88, § 1, eerste lid, 2°, b) van de Wet is het verslag als bedoeld in ISA 800.11¹³ – verslag over een audit met een bijzonder doel. Voor de opdracht voorzien in artikel 88, § 1, eerste lid, 2°, b) van de Wet zijn volgende preciseringen van belang:

- de titel van de bevestiging dient te verwijzen naar artikel 88, § 1, eerste lid, 2°, b) van de Wet;
- de CBFA¹⁴ is de geadresseerde van de bevestiging;
- de geauditeerde financiële informatie bestaat uit het jaarverslag per einde van het boekjaar (het jaarverslag wordt geïdentificeerd door middel van de naam van de ICB en het compartiment en de betrokken periode) of uit de statistieken (de staten worden geïdentificeerd door middel van de naam, de code, de versie en de betrokken periode van de ICB en het compartiment);
- de beschrijving van de verantwoordelijkheid van de effectieve leiding met een verwijzing naar artikel 76, § 2, tweede en derde lid of artikel 81, derde en vierde lid van de Wet en de verantwoordelijkheid van de erkende commissaris zoals beschreven in artikel 88 van de Wet; de erkende commissaris ontvangt van de effectieve leiding de verklaring beschreven in artikel 76, § 2, tweede en derde lid en in artikel 81, derde lid van de Wet;
- de verklaring vermeldt dat de opdracht is uitgevoerd volgens de internationale normen;
- de beschrijving van de werkzaamheden die de erkende commissaris heeft uitgevoerd;
- het besluit van de erkende commissaris volgens de bewoording opgenomen in de wet.
- tevens wordt de volgende informatie in het verslag vermeld:
 - of de ICB de beleggingslimieten die op haar van toepassing zijn, naleeft op de afsluitdata¹⁵;
 - of de recurrente vergoedingen die aan de ICB worden aangerekend overeenstemmen met de kostentarieven vermeld in het prospectus¹⁶;
 - of de resultaatverwerking die aan de algemene vergadering wordt voorgelegd, in overeenstemming is met artikel 27 van het boekhoudbesluit, het beheerreglement of de statuten en het Wetboek van vennootschappen¹⁷.
 - of de verklaring van de effectieve leiding van de ICB zoals bedoeld in artikel 76, § 2, tweede en derde lid van de Wet of artikel 81, derde en vierde lid van de Wet met betrekking tot die elementen die worden behandeld in de verklaring van de erkende commissaris, strookt met zijn eigen bevindingen.

Deze informatie, op te nemen in het extern verslag voor wat het verslag m.b.t. het jaarverslag betreft, dient duidelijk te worden afgescheiden van het besluit van de erkende commissaris en wijzigt zijn besluit niet.

¹¹ Zie voetnoot 8.

¹² Zoals onder meer de mededelingen geformuleerd op grond van artikel 88, § 1, derde lid, *in fine* van de Wet: "Zij (*de erkende commissarissen*) bezorgen de CBFA een kopie van de mededelingen die zij aan deze leiders richten en die betrekking hebben op zaken die van belang kunnen zijn voor het toezicht dat zij uitoefent."

¹³ Zie ook ISA 700, §§ 20 en verder.

¹⁴ Met dien verstande dat het jaarverslag eveneens aan het publiek moet worden overgemaakt.

¹⁵ Deze informatie heeft enkel betrekking op het jaarverslag en niet op de statistieken.

¹⁶ Zie voetnoot 15.

¹⁷ Zie voetnoot 15.

- de datum van het verslag;
- het adres van de erkende commissaris;
- de handtekening van de erkende commissaris.

Een door het IBR op te stellen en door de HREB goed te keuren professionele norm zal een standaardverklaring bevatten in overeenstemming met de bepalingen van deze sectie.

Bovendien wordt de volgende bijkomende informatie verstrekt aan de CBFA zowel inzake de bevestiging van het jaarverslag als de statistieken:

- de namen en kwalificatie/ervaring van de medewerkers in België die de opdracht hebben uitgevoerd^{18 19};
- de naam en contactgegevens van de persoon die verantwoordelijk is voor de kwaliteit binnen de vennootschap waartoe de erkende commissaris behoort (toepassing van ISQC 1)²⁰;
- de gehanteerde materialiteitsdrempels²¹;
- alle aanbevelingen van de erkende commissaris aan de effectieve leiding²²;
- de vastgestelde lacunes voor zover die niet werden vermeld in de aanbevelingen van de erkende commissaris aan de effectieve leiding (zie hiervoor).

De bijkomende informatie dient duidelijk te worden afgescheiden van het besluit van de erkende commissaris en wijzigt zijn besluit niet. Ze kan desgevallend evenwel enkel aan de CBFA worden overgemaakt en maakt, voor wat het jaarverslag betreft, geen deel uit van het extern verslag (zie hoofdstuk F. Verslaggeving aan de CBFA -1.2 Verslag over de periodieke verslagen).

4.3 Gebruik van de internationale norm ISAE 3000

De bevestiging inzake het netto-actief en het bedrag van de inschrijvingen met betrekking tot de statistieken per einde kalenderjaar betreffende de ICB's die hun boekjaar niet afsluiten op 31 december van het kalenderjaar kadert in de internationale norm ISAE 3000 (*'International Standard on Assurance Engagements 3000 – Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information'*).

Als bijlage 3 gaat een werkprogramma dat de erkende commissaris kan gebruiken voor deze specifieke bevestiging.

5. Toelichting bij de bevestiging

5.1 Algemeen

Voor wat de bevestiging door de erkende commissaris betreft, is er een onderscheid tussen boekhoudkundige gegevens (cijfers) en extra-boekhoudkundige gegevens (cijfers) in de rapportering. Voor wat de boekhoudkundige gegevens betreft, dient de erkende commissaris te bevestigen dat de periodieke verslagen en statistieken in alle materieel belangrijke opzichten in overeenstemming zijn met de boekhouding en de inventarissen, inzake volledigheid en juistheid. De wet licht deze begrippen toe.

Voor wat de halfjaarlijkse verslagen betreft die aan de CBFA worden bezorgd aan het einde van het eerste halfjaar, brengen de erkende commissarissen verslag uit bij de CBFA over de resultaten van hun beperkt nazicht. Een beperkt nazicht is een onderzoeksprocedure die tot doel heeft om verslag uit te brengen van de werkzaamheden wanneer geen volkomen controle vereist is.

¹⁸ Deze informatie is nuttig in het kader van de erkenningsprocedure (artikel 52 van de wet van 22 maart 1993).

¹⁹ Deze informatie dient slechts eenmaal aan de CBFA verstrekt te worden, met name vóór de aanvang van betekenisvolle werkzaamheden. De informatie dient enkel geactualiseerd te worden indien er zich belangrijke wijzigingen hebben voorgedaan in de samenstelling van het controleteam of bij de wijziging van de naam of contactgegevens van de persoon die verantwoordelijk is voor de kwaliteit binnen de vennootschap.

²⁰ Zie voetnoot 19.

²¹ Zie voetnoot 19.

²² Artikel 88, § 1, derde lid, *in fine* van de Wet: "Zij (*de erkende commissarissen*) bezorgen de CBFA een kopie van de mededelingen die zij aan deze leiders richten en die betrekking hebben op zaken die van belang kunnen zijn voor het toezicht dat zij uitoefent."

Voor wat de jaarverslagen en statistieken betreft die aan de CBFA worden bezorgd, brengen de erkende commissarissen verslag uit bij de CBFA over de resultaten van een volkomen controle van de jaarverslagen en statistieken die de ICB's dienen over te maken aan de CBFA volgens haar regels.

Het IBR zal een specifieke norm uitwerken om de regels van het vak inzake de medewerkingsopdracht van de erkende commissarissen aan het semi-prudentieel toezicht te verduidelijken.

5.2 Periodieke verslagen

Het is nuttig de opdracht van de erkende commissaris inzake het nazicht van de periodieke verslagen, overeenkomstig hoger vermeldde internationale normen (respectievelijk ISA 800 voor wat het jaarverslag betreft en ISRE 2410 voor wat het halfjaarverslag betreft), verder te verduidelijken inzake de aspecten die specifiek zijn voor ICB's.

In het algemeen dient hij na te gaan of de bepalingen van het boekhoudbesluit voor de opstelling van de periodieke verslagen worden gerespecteerd. De diepgang van de werkzaamheden en bijgevolg de mate van zekerheid die de erkende commissaris tot uitdrukking kan brengen ten aanzien van de periodieke verslagen is verschillend per einde halfjaar en per einde boekjaar daar per einde halfjaar enkel een beperkt nazicht wordt uitgevoerd.

Voor wat de halfjaarlijkse- en jaarverslagen betreft, heeft het nazicht van de erkende commissaris *in het bijzonder* betrekking op o.a.:

- het rekeningenstelsel en de regels die voor de boekhouding gelden. Hij confronteert dat rekeningenstelsel met het wettelijke schema van de periodieke verslagen en gaat na of de boekhoudkundige staten rechtstreeks volgen uit de boekhouding en of de staten voor de opstelling van de jaarrekening coherent zijn met de overeenstemmende gegevens opgenomen in de statistieken op dezelfde datum. Daartoe zullen eventuele reconciliaties moeten plaatsvinden tussen de statistieken en de boekhouding van de ICB;
- of het netto-actief van de ICB per aandeel zoals opgenomen in het periodiek verslag overeenstemt met de gepubliceerde netto-inventariswaarde van dezelfde datum²³;
- of de bepalingen van het boekhoudbesluit, inzonderheid deze betreffende de bepaling van de reële waarde en de boekhoudkundige behandeling van derivaten en financiële technieken worden gerespecteerd;
- of de toelichting alle relevante informatie bevat, zoals de waarderings- en boekingsmethodes. Hij toetst de toegepaste waarderings- en boekingsregels aan de bepalingen van het boekhoudbesluit en gaat de consistentie van die regels na in de loop van het boekjaar en over de boekjaren heen;
- bij ICB's met aandelenklassen of de specifieke subrubrieken met betrekking tot deze klassen overeenkomstig artikel 24, § 6 van het boekhoudbesluit in de balans en resultatenrekening tot uiting komen;
- of de recurrente vergoedingen die aan de ICB worden aangerekend overeenstemmen met de kostentarieven vermeld in het prospectus van de ICB. Daarnaast dient de erkende commissaris de proratering van deze kosten en de berekening van het totale kosten percentage (TKP) na te gaan;
- of de beleggingsportefeuille zoals bedoeld in hoofdstuk II, deel 1, afdeling 2, punt 2.5.1. en deel 2, 2., punt 7.1. ("samenstelling van de activa") van de bijlage bij het boekhoudbesluit overeenstemt met de waarde van de diverse vermogensbestanddelen in de balans;
- de beleggingslimieten vervat in het KB van 4 maart 2005 en de eerbiediging van het beleggingsbeleid bepaald in het prospectus van de ICB. Deze punctuele controle doet geen afbreuk aan de beoordeling door de erkende commissaris van de interne controle met betrekking tot de naleving van de beleggingslimieten toegepast door of namens de ICB, zoals infra aangehaald in hoofdstuk "E. Verslag over de interne controle";
- de informatie met betrekking tot het aantal uitstaande deelbewijzen. De erkende commissaris controleert het aantal deelbewijzen op coherentie met de uitstaande deelbewijzen in desgevallend de statistieken, de gegevens bij de financiële dienst en de bewaarder.

Voor wat de jaarverslagen betreft, heeft het nazicht van de erkende commissaris *in het bijzonder* betrekking op o.a. de resultaatverwerking, en dit met het oog op de bepalingen vervat in artikel 27 van het boekhoudbesluit.

²³ zie ook infra, sub E, 1.4.2.2.

Als bijlage 1 gaat een werkprogramma dat voormelde aspecten verder toelicht en dat de erkende commissaris kan gebruiken inzake zijn punctuele controletaken met betrekking tot de periodieke verslagen.

5.3 Statistieken

Overeenkomstig artikel 32 van het reglement "Statistieken" verifieert de erkende commissaris onder meer of:

- de overgemaakte cijfers, die betrekking hebben op de boekhoudkundige gegevens (in het bijzonder de NIW en het bedrag van de inschrijvingen), overeenstemmen, zonder toevoeging of weglating, met deze die voorkomen in de boekhouding van de ICB of van het compartiment;
- deze boekhouding wordt gehouden overeenkomstig de bepalingen van het boekhoudbesluit;
- de niet-boekhoudkundige gegevens van de ICB of van het compartiment die voorkomen in de statistieken geen onmiskenbare inconsistenties vertonen (noch onderling, noch met andere gegevens in bezit van de erkende commissaris);
- de referentiemunt gebruikt in de statistieken de berekeningsmunt van de netto-inventariswaarde van de ICB of het compartiment is;
- de datum waarop de statistieken worden afgesloten conform is met het voorschrift van artikel 7 van het reglement "Statistieken";
- de ICB de in het reglement "Statistieken" bepaalde coherentietesten uitgevoerd heeft en dat het resultaat van deze testen positief is;
- indien van toepassing, de overeenstemming van de gecumuleerde stroomgegevens van de statistieken met de boekhoudkundige gegevens adequaat werd uitgevoerd.

Deze verificatie is ook van toepassing op ICB's naar buitenlands recht die niet voldoen aan de voorwaarden van de richtlijn 85/611/EEG in zoverre de erkende commissaris is aangeduid als persoon die de statistische verslaggeving van bedoelde ICB's naar buitenlands recht controleert en bevestigt aan de CBFA overeenkomstig artikel 31, § 2 van het reglement "Statistieken".

Als bijlage 2 gaat een werkprogramma dat de erkende commissaris kan gebruiken inzake zijn punctuele controletaken met betrekking tot de statistieken.

E. Verslag over de interne controle

1. Zelfbeheerde ICB

1.1 Overzicht van de relevante toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen

1.1.1 OPDRACHT VAN DE ERKENDE COMMISSARIS

Art. 88, § 1, eerste lid, 1° van de Wet:

"1° beoordelen zij (*de erkende commissarissen*) de maatregelen van interne controle die de ICB heeft getroffen als bedoeld in artikel 40, § 3 en delen zij hun bevindingen ter zake mee aan de CBFA".

1.1.2 INTERNE ORGANISATIE

Art. 40 van de Wet:

§ 1. Voor de uitoefening van de beheertaken als bedoeld in artikel 3, 9° moet de beleggingsvennootschap beschikken over een eigen en voor haar werkzaamheden of voorgenomen werkzaamheden passende beleidsstructuur. Onder passende beleidsstructuur dient inzonderheid een coherente en transparante organisatiestructuur te worden verstaan, met inbegrip van een passende functiescheiding en een duidelijk omschreven, transparant en samenhangend geheel van verantwoordelijkheidstoewijzingen.

§ 2. De beleggingsvennootschap moet ook beschikken over de in materieel, menselijk en technisch opzicht vereiste middelen voor een eigen en voor haar werkzaamheden of voorgenomen werkzaamheden passende administratieve, boekhoudkundige, financiële en technische organisatie.

Zij moet met name beschikken over controle- en beveiligingsmechanismen op informaticagebied die op haar werkzaamheden zijn toegesneden.

§ 3. De beleggingsvennootschap dient een passende interne controle te organiseren, waarvan de werking minstens jaarlijks dient te worden beoordeeld.

De interne controleprocedures omvatten met name een regeling voor het beheer van de beleggingen in financiële instrumenten met het oog op de investering van haar beginkapitaal.

Deze procedures moeten onder meer waarborgen dat elke transactie van de beleggingsvennootschap of, in voorkomend geval, van haar compartimenten, kan worden gereconstrueerd wat betreft de oorsprong en de aard van de transactie, de betrokken partijen en het tijdstip en de plaats waar zij heeft plaatsgevonden, en, dat de activa van de beleggingsvennootschap worden belegd overeenkomstig de statuten van de beleggingsvennootschap en de geldende wettelijke en reglementaire bepalingen.

Wat haar administratieve en boekhoudkundige organisatie betreft, dient de beleggingsvennootschap een systeem van interne controle te organiseren dat een redelijke mate van zekerheid verschaft over de betrouwbaarheid van het financiële verslaggevingproces, zodat inzonderheid de jaarrekening en de halfjaarlijkse rekening, alsook het jaarverslag en halfjaarlijks verslag in overeenstemming zijn met de geldende boekhoudreglementering.

§ 4. De beleggingsvennootschap werkt een passend integriteitsbeleid uit dat geregeld wordt geactualiseerd.

Ze neemt de nodige maatregelen om blijvend te kunnen beschikken over een passende onafhankelijke compliance-functie, om de naleving door de beleggingsvennootschap, haar bestuurders, effectieve leiding, werknemers en gevolmachtigden te verzekeren van de rechtsregels in verband met de integriteit van het bedrijf van beleggingsvennootschap.

De beleggingsvennootschap moet zodanig gestructureerd en georganiseerd zijn dat het risico dat belangenconflicten afbreuk doen aan de belangen van haar effectenhouders, tot een minimum wordt beperkt.

De beleggingsvennootschap werkt passende regels uit voor de rechtstreekse en onrechtstreekse persoonlijke verrichtingen in financiële instrumenten die worden uitgevoerd door de beleggingsvennootschap, haar bestuurders, effectieve leiding, werknemers en gevolmachtigden.

Op advies van de CBFA bepaalt de Koning de desbetreffende nadere regels en verplichtingen.

Deze regels en verplichtingen kunnen inzonderheid betrekking hebben op:

- de relevante personen op wie deze regels en verplichtingen van toepassing zijn;
- de persoonlijke verrichtingen die in strijd worden geacht met de wet;
- de modaliteiten waaronder de relevante personen hun persoonlijke verrichtingen dienen mee te delen aan de beleggingsvennootschap;
- de wijze waarop de beleggingsvennootschappen de gegevens over de persoonlijke verrichtingen dienen te bewaren.

De beleggingsvennootschap moet zodanig gestructureerd en georganiseerd zijn dat het risico dat belangenconflicten afbreuk doen aan de belangen van haar effectenhouders, tot een minimum wordt beperkt.

§ 5. De beleggingsvennootschap moet een methode voor risicobeheer toepassen die specifiek is afgestemd op de categorie van toegelaten beleggingen waarvoor zij geopteerd heeft en waarmee zij te allen tijde het risico van de posities kan controleren en meten en kan nagaan wat het aandeel daarvan is in het totale risicoprofiel van de portefeuille of, in voorkomend geval, van haar verschillende compartimenten.

De beleggingsvennootschap moet een methode hanteren die een accurate en onafhankelijke evaluatie moet toelaten van de waarde van de OTC-derivaten (afgeleide buitenbeursinstrumenten) in haar portefeuille of, in voorkomend geval, in de portefeuille van haar verschillende compartimenten. Zij moet de CBFA volgens de gedetailleerde regels en de periodiciteit die deze Commissie heeft vastgelegd bij reglement genomen conform artikel 64 van de wet van 2 augustus 2002, in kennis stellen van de soorten derivaten, de onderliggende risico's, de kwantitatieve begrenzingen en de gekozen methodes voor de raming van de inherente risico's aan de transacties in derivaten.

§ 6. De beleggingsvennootschap moet dusdanig georganiseerd zijn dat zij, naast de informatie die is bekendgemaakt in het prospectus en in de jaar- en halfjaarlijkse verslagen, op verzoek van de effectenhouders aanvullende inlichtingen kan verstrekken over de kwantitatieve begrenzings die gelden voor het risicobeheer van de beleggingsvennootschap, over de gehanteerde methoden om deze begrenzings na te leven en over de recente ontwikkelingen op het vlak van risico's en rendement van de activa die de categorie van toegelaten beleggingen vormen waarvoor de beleggingsvennootschap heeft geopteerd.

§ 7. De CBFA kan, in voorkomend geval bij reglement genomen conform artikel 64 van de wet van 2 augustus 2002, nader bepalen wat moet worden verstaan onder een passende beleidsstructuur, een passende interne controle, een passende onafhankelijke compliancefunctie en een passende risicobeheerfunctie.

Ze kan tevens organisatorische regels uitwerken voor het beheer van belangenconflicten.

§ 8. De personen belast met de effectieve leiding van de beleggingsvennootschap nemen onder toezicht van de raad van bestuur de nodige maatregelen voor de naleving van het bepaalde bij de paragrafen 1 tot en met 6.

Onverminderd de bepalingen van het wetboek van vennootschappen, dient de raad van bestuur minstens jaarlijks te controleren of de beleggingsvennootschap beantwoordt aan het bepaalde bij de paragrafen 1 tot en met 6 en het eerste lid van deze paragraaf, en neemt het kennis van de genomen passende maatregelen.

De personen belast met de effectieve leiding lichten minstens jaarlijks de raad van bestuur, de CBFA en de erkende commissaris in over de naleving van het bepaalde in het eerste lid van deze paragraaf en over de genomen passende maatregelen.

De informatieverstrekking aan de CBFA en de erkende commissaris gebeurt volgens de modaliteiten die de CBFA bepaalt.

§ 9. De erkende commissaris brengt bij de raad van bestuur tijdig verslag uit over de belangrijke kwesties die aan het licht zijn gekomen bij de wettelijke controleopdracht, in het bijzonder over ernstige tekortkomingen in het financiële verslaggevingproces.

1.2 Opdracht van de effectieve leiding

De personen belast met de effectieve leiding van de zelfbeheerde beleggingsvennootschap nemen onder toezicht van de raad van bestuur de nodige maatregelen voor de naleving van het bepaalde bij de paragrafen 1 tot en met 6 van artikel 40 van de Wet. Zij lichten minstens jaarlijks de raad van bestuur, de CBFA en de erkende commissaris in over de naleving van het bepaalde in het eerste lid van deze paragraaf en over de genomen passende maatregelen.

De informatieverstrekking aan de CBFA en de erkende commissaris gebeurt volgens de modaliteiten die de CBFA heeft bepaald in de circulaire "Verslaggeving effectieve leiding".

Iedere zelfbeheerde beleggingsvennootschap dient te beschikken over een voor haar werkzaamheden of voorgenomen werkzaamheden passende beleidsstructuur, administratieve en boekhoudkundige organisatie, controle- en beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de elektronische informatieverwerking, en interne controle. Wat haar administratieve en boekhoudkundige organisatie betreft, dient dergelijke beleggingsvennootschap een systeem van interne controle te organiseren dat een redelijke mate van zekerheid verschaft over de betrouwbaarheid van het financiële verslaggevingproces, zodat inzonderheid de jaarrekening en de halfjaarlijkse rekening, alsook het jaarverslag en halfjaarlijks verslag in overeenstemming zijn met de geldende boekhoudreglementering.

1.3 De notie 'interne controle'

De CBFA heeft in haar circulaire "Zelfbeheerde ICB"²⁴ de voornaamste interne controlemaatregelen toegelicht die de zelfbeheerde ICB dient te treffen.

²⁴ Meer bepaald in punt "5. Interne controle-procedures".

Voor wat betreft de beginselen inzake interne controle verwijst deze circulaire naar de circulaire D1/EB/2002/6²⁵. In laatstvermelde circulaire wordt interne controle gedefinieerd als het geheel van maatregelen dat, onder de verantwoordelijkheid van de leiding (effectieve leiding en de raad van bestuur) van de instelling, met redelijke zekerheid moet toelaten dat :

- de bedrijfsvoering geordend en voorzichtig gebeurt met afgelijnde doelstellingen;
- de ingezette middelen economisch en efficiënt gebruikt worden;
- de risico's gekend zijn en afdoende beheerst worden ter bescherming van het vermogen;
- de financiële- en beheersinformatie integer en betrouwbaar is;
- de wetten en reglementen, alsmede de algemene beleidslijnen, plannen en interne voorschriften nageleefd worden.

Ook de circulaire "Verslaggeving effectieve leiding" verwijst naar deze omschrijving van het begrip interne controle.

De opdracht van de erkende commissaris betreft de beoordeling van het geheel van de interne controlemaatregelen om een redelijke zekerheid te verschaffen over de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en het geheel van de interne controlemaatregelen gericht op de beheersing van de operationele activiteiten, en in het bijzonder op het risicobeheer. Deze beoordeling volgt, minstens ten dele, reeds uit de privaatrechtelijke opdracht van de erkende commissaris.

Voor de uitoefening van deze opdracht kan de erkende commissaris zich o.m. steunen op een kritische beoordeling van het verslag van de effectieve leiding, opgemaakt overeenkomstig artikel 40, § 8 van de Wet en van de documentatie waarop voormeld verslag is gesteund (zie verder sub 1.4).

1.4 De beoordeling door de erkende commissaris van de maatregelen van interne controle

1.4.1 BRONNEN VOOR DE BEOORDELING

1.4.1.1 INTERNE CONTROLEMAATREGELEN VOOR DE BETROUWBAARHEID VAN DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

In het kader van zijn privaatrechtelijke opdracht dient de erkende commissaris voldoende kennis te verkrijgen van de ICB en haar omgeving, met inbegrip van de maatregelen van interne controle, om de aard en omvang van het risico van een afwijking van materieel belang in de periodieke verslagen te kunnen onderkennen en in te schatten en om zijn controlewerkzaamheden te kunnen opzetten en uitvoeren²⁶. Deze kennis gebruikt de erkende commissaris in het kader van zijn publiekrechtelijke opdracht tot beoordeling van de interne controlemaatregelen van de ICB, in het bijzonder voor de maatregelen van interne controle om de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving te verhogen.

Ook in het kader van de verslaggeving over de periodieke verslagen en statistieken (zie *supra* hoofdstuk D) dient de erkende commissaris voldoende kennis te verwerven van de maatregelen van interne controle voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving.

1.4.1.2 INTERNE CONTROLEMAATREGELEN GERICHT OP DE BEHEERSING VAN DE OPERATIONELE ACTIVITEITEN

In het kader van zijn publiekrechtelijke opdracht dient de erkende commissaris een grondige kennis te hebben verworven van de openbare controleregeling die geldt voor ICB's. Hij moet kunnen beschikken over alle voor de audit noodzakelijke gespecialiseerde kennis en ervaring en moet bewijzen dat passende procedures zijn ingevoerd voor de actualisering van de kennis over de openbare controleregeling die geldt voor ICB's, alsook van de toepassing ervan

²⁷. Dit houdt in dat de erkende commissaris o.m. kennis heeft van wat moet worden verstaan onder een passende interne controle en kennis heeft van andere relevante bepalingen. Deze kennis gebruikt de erkende commissaris in het kader van zijn publiekrechtelijke opdracht tot beoordeling van de interne controlemaatregelen van de ICB.

²⁵ Circulaire D1/EB/2002/6 van 14 november 2002 'Interne controle, interne audit en compliance-functie'.

²⁶ ISA 315, Kennis van de entiteit en haar omgeving en het inschatten van het risico van een afwijking van materieel belang, zie o.m. paragraaf 2.

²⁷ Reglement van 21 februari 2006 van de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen betreffende de erkenning van revisoren en revisorenvennootschappen, artikel 2.

1.4.1.3 DE VERSLAGEN VAN DE PERSONEN BELAST MET DE EFFECTIEVE LEIDING

Het verslag van de personen belast met de effectieve leiding behandelt alle aspecten van de interne controle. Het moet de raad van bestuur toelaten te controleren dat is voldaan aan de vereisten vermeld onder "1.2. Opdracht van de effectieve leiding" en dat de passende maatregelen werden genomen. In dit verslag dienen inzonderheid de interne controlemaatregelen waarvan sprake in artikel 40, §§1 tot en met 6 van de Wet te worden beoordeeld.

De CBFA heeft de modaliteiten voor de informatieverstrekking aan haar en aan de erkende commissaris vastgelegd in de circulaire "Verslaggeving effectieve leiding".

1.4.2 CONCRETE INVULLING VAN DE BEOORDELING VAN HET GEHEEL VAN DE INTERNE CONTROLE

1.4.2.1 PROCEDURE

Zoals voorzien door de wet beoordelen de erkende commissarissen de maatregelen van interne controle die ICB's hebben getroffen en delen zij hun bevindingen mee aan de CBFA. De belangrijkste elementen in deze beoordeling vormen het verslag van de personen belast met de effectieve leiding (opgemaakt overeenkomstig artikel 40, § 8, derde lid van de Wet) en de kennis die de erkende commissaris verkrijgt en de documentatie die hij opstelt in het kader van zijn privaatrechtelijke opdracht, in het bijzonder van het systeem van interne controle van het financiële verslaggevingproces.

De CBFA verwacht dat de erkende commissaris onderzoekt of voornoemd verslag weerspiegelt hoe de personen belast met de effectieve leiding te werk zijn gegaan bij het opstellen van hun verslag en of het verslag wordt ondersteund met voldoende documentatie.

Om dit doel te bereiken zal de erkende commissaris minstens volgende procedures uitvoeren:

- het verkrijgen van voldoende kennis van de ICB en haar omgeving;
- het onderzoek van de interne controle zoals bedoeld in de algemene controlenorm van het IBR;
- de actualisering van de kennis van de openbare controleregeling;
- het nazicht van de notulen van de vergaderingen van de effectieve leiding;
- het nazicht van de notulen van de raad van bestuur;
- het nazicht van de documenten die betrekking hebben op artikel 40, §§ 1 tot 6 van de Wet, en die werden overgemaakt aan de effectieve leiding;
- het nazicht van de documenten die betrekking hebben op artikel 40, §§ 1 tot 6 van de Wet, en die werden overgemaakt aan de raad van bestuur;
- het inwinnen en evalueren van inlichtingen die betrekking hebben op de eerbiediging van artikel 40, §§ 1 tot 6 van de Wet, bij de effectieve leiding;
- het bijwonen van vergaderingen van de raad van bestuur, minstens wanneer hij de jaarrekening behandelt en het verslag van de effectieve leiding waarvan sprake in artikel 40, § 8, derde lid van de Wet;
- het verkrijgen van kennis, door het inwinnen en evalueren van inlichtingen bij de effectieve leiding van de manier waarop zij te werk is gegaan bij het opstellen van haar verslag;
- het nazicht van de documentatie ter ondersteuning van het verslag van de effectieve leiding;
- het onderzoek van het verslag van de effectieve leiding in het licht van zijn kennis verworven in het kader van zijn privaatrechtelijke opdracht.

De erkende commissaris vervolledigt het voorgaande indien noodzakelijk en steunt hiervoor op het resultaat van zijn professionele beoordeling.

De erkende commissaris neemt in zijn verklaring al zijn bevindingen op over de interne controlemaatregelen die de ICB heeft getroffen. Dit betekent dat de erkende commissaris in zijn verklaring alle bevindingen opneemt ten aanzien van het verslag van personen belast met de effectieve leiding, zoals:

- volledigheid en reikwijdte van het verslag;
- de wijze waarop het verslag werd opgesteld en goedgekeurd;
- de door de instelling gehanteerde methodiek ter beoordeling van de interne controle met inbegrip van de manier waarop de methodiek is onderbouwd en wordt toegepast;
- de verschillen tussen de vaststellingen van de erkende commissaris en het verslag;

- de tekortkomingen en leemtes in het intern controlesysteem die relevant zijn voor het toezicht en voor de financiële verslaggeving.

In het bijzonder dient de erkende commissaris aandacht te besteden aan het geheel van maatregelen van interne controle om de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving te verhogen.

De erkende commissaris beoordeelt de effectiviteit van de interne controle niet.

De erkende commissaris dient tijdig verslag uit te brengen bij de raad van bestuur over belangrijke kwesties die aan het licht zijn gekomen bij de wettelijke controleopdracht, in het bijzonder over ernstige tekortkomingen in het financiële verslaggevingsproces²⁸.

1.4.2.2 INHOUD

In het bijzonder omvat de beoordeling van de interne controlemaatregelen van de ICB:

1. De betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en van de administratieve en boekhoudkundige organisatie

De erkende commissaris beoordeelt de maatregelen van interne controle die de effectieve leiding heeft genomen teneinde een redelijke mate van zekerheid te verschaffen over de betrouwbaarheid van het volledige financiële verslaggevingsproces, inzonderheid de procedure en de methodologie met betrekking tot het opstellen van de periodieke verslagen, de statistieken en de methode van de berekening van de NIW.

Deze methodes moeten aangepast zijn aan de aard en de omvang van de verrichtingen.

Inzake de *periodieke verslagen* wordt o.a. nagegaan of de interne controlestructuur die de effectieve leiding heeft opgezet, in redelijke mate verzekert dat de waardering van financiële instrumenten correct gebeurt, niet enkel op afsluitdata, maar doorlopend gedurende de volledige rapporteringsperiode. Een correcte waardering van financiële instrumenten is immers van cruciaal belang voor de berekening van de netto-inventariswaarde van de ICB. Een bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar de aanvaardbaarheid van de waarderings- en boekingsmethode voor (OTC-) derivaten, in het bijzonder de waardering en de afwikkeling van swapstructuren die kapitaalbeschermde ICB's onderbouwen.

De ICB moet de NIW minstens tweewekelijks berekenen²⁹ op basis van de reële waarde (tenzij anders bepaald door het boekhoudbesluit) van de activa en passiva. De erkende commissaris beoordeelt de systemen en procedures die de ICB voorziet met het oog op de berekening van de NIW (i.e. de systemen en procedures voor de waardering van de activa en passiva en de verwerking in de boekhouding).

Deze beoordeling doet geen afbreuk aan de opdracht van de erkende commissaris betreffende de berekening van de NIW op datum van de periodieke verslagen. Op dat ogenblik controleert de erkende commissaris of de gepubliceerde NIW overeenstemt met het netto-actief per aandeel in de balans (zie hoofdstuk "D. Verslag over de periodieke verslagen en statistieken").

De erkende commissaris beoordeelt tevens de procedure van reconciliatie van het aantal deelbewijzen in de boekhoudkundige staten met de deelbewijzen in de statistieken en de gegevens bij de financiële dienst en de bewaarder.

Inzake de *statistieken* beoordeelt de erkende commissaris van de ICB de maatregelen van interne controle die strekken tot eerbiediging van het reglement "Statistieken".

De erkende commissaris dient eveneens toe te zien op de wijze waarop de bedragen in de boekhoudkundige staten worden vertaald naar de statistieken.

²⁸ Artikel 40, § 9 van de wet van 20 juli 2004.

²⁹ Er wordt opgemerkt dat berekening van de NIW tevens ex post periodiek gecontroleerd wordt door de bewaarder. De bewaarder controleert de juistheid en/of waarschijnlijkheid van de NIW. Hiertoe wordt gewoonlijk de NIW vergeleken met de voorlaatste NIW of nog met een passende "benchmark". De bewaarder kan ook een reconciliatie tussen de NIW en de vermogensbestanddelen in de boekhouding van de ICB uitvoeren. De erkende commissaris gaat na of de bewaarder deze taak uitoefent. Er wordt hiervoor verwezen naar bijlage "4. Compliance".

2. De operationele activiteiten:

a. de organisatiestructuur:

- De erkende commissaris beoordeelt de maatregelen die de ICB heeft genomen opdat haar organisatiestructuur zou voorzien zijn van passende functiescheidingen en duidelijk omschreven, transparante en coherente toewijzingen van verantwoordelijkheden³⁰. De beoordeling van de erkende commissaris moet inzonderheid slaan op het passend beheer van de belangenconflicten die afbreuk zouden kunnen doen aan de belangen van de effectenhouders³¹;
- Ook in geval van delegatie van beheertaken overeenkomstig artikel 41 van de Wet, beoordeelt de erkende commissaris de interne controlemaatregelen die de ICB heeft genomen met betrekking tot de gedelegeerde taken. De aard en de omvang van deze maatregelen worden toegelicht in de circulaire "Verslaggeving effectieve leiding"³²;
- De erkende commissaris besteedt de nodige aandacht aan de coördinatie en informatiestromen met en tussen de verschillende partijen die tussenkomen in de werking van de ICB (zoals de bewaarder, de financiële dienstverlener, de delegataris in geval van delegatie van beheertaken).

b. het beheer van de ICB: hieronder vallen onder meer:

- de oppuntstelling van een procedure die onder meer moet waarborgen dat elke transactie van de ICB kan worden gereconstrueerd (o.m. wat betreft de oorsprong en de aard van de transacties, de betrokken partijen en het tijdstip en de plaats waar ze hebben plaatsgevonden)³³;
- de organisatie van het risicobeheer dat specifiek afgestemd moet zijn op de categorie van toegelaten beleggingen waarvoor de ICB heeft geopteerd³⁴;
- de methode voor de accurate en onafhankelijke evaluatie van de OTC-derivaten³⁵;
- organisatie- en informatievereisten inzake kwantitatieve begrenzingsnormen³⁶; en
- de naleving van de wettelijke en reglementaire beleggingslimieten, alsook de eerbiediging van het beleggingsbeleid, zoals vastgelegd in de statuten en nader gepreciseerd in het prospectus³⁷.

c. de controle- en beveiligingsmechanismen op informaticagebied die op de werkzaamheden van de ICB zijn toegesneden³⁸;

d. de informatieverstrekking aan het publiek.

3. Compliance:

De opdracht van de erkende commissaris slaat ook op de compliancefunctie als onderdeel van een aangepaste organisatie. Dit betekent evenwel niet dat de opdracht van de erkende commissaris ertoe strekt na te gaan of de ICB het geheel van de wettelijke regels die op haar van toepassing zijn, naleeft.

De erkende commissaris dient echter wel na te gaan of de effectieve leiding in het kader van de door haar uitgevoerde beoordeling van de interne controle op afdoende wijze aandacht heeft besteed aan het aangepaste karakter van de interne controle met het oog op de naleving van het geheel van de toepasselijke wettelijke regels en in het bijzonder met betrekking tot het wettelijk statuut. Bijlage 4 bevat een overzicht van de relevante bepalingen van de Wet en het KB.

³⁰ Zie art. 40, § 1 van de Wet.

³¹ Zie art. 40, § 4, derde lid van de Wet.

³² circulaire "Verslaggeving effectieve leiding", punt 2.3.2.

³³ Zie art. 40, § 3, derde lid van de Wet.

³⁴ Zie art. 40, § 5, eerste lid van de Wet.

³⁵ Zie art. 40, § 5, tweede lid van de Wet.

³⁶ Zie art. 40, § 6 van de Wet.

³⁷ Zie art. 40, § 3, derde lid van de Wet.

³⁸ Zie art. 40, § 2, tweede lid van de Wet.

De erkende commissaris dient, met het oog op een passende uitvoering van zijn controle-opdracht, de vereiste controle-informatie te verkrijgen omtrent het naleven van die bepalingen van de toepasselijke wet- en regelgeving waarvan de niet-naleving een materiële invloed kan hebben op het vermogen en de financiële positie van de ICB.

De erkende commissaris dient bijzondere aandacht te schenken aan de door de ICB genomen interne controlemaatregelen met het oog op de naleving van de beleggingslimieten, de aanrekening van de recurrente vergoedingen overeenkomstig de kostentarieven vermeld in het prospectus en het integriteitsbeleid³⁹.

1.5 Toepasselijke auditnorm

Het verslag van de erkende commissaris bevat zijn bevindingen betreffende de beoordeling van de interne controlemaatregelen die de ICB heeft getroffen.

De CBFA is van mening dat het verslag bedoeld in artikel 88, §1, eerste lid, 1° van de Wet kadert in de internationale norm ISAE 3000 (*'International Standard on Assurance Engagements 3000 – Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information'*).

Voor de CBFA zijn in het bijzonder de volgende paragrafen van ISAE 3000 belangrijk:

- ISAE 3000.4-5: ethische voorschriften;
- ISAE 3000.6: kwaliteitsbeheersing;
- ISAE 3000.12-25: planning en uitvoering van de opdracht;
- ISAE 3000.26-32: gebruik maken van de werkzaamheden van een deskundige;
- ISAE 3000.33-40: controle-informatie;
- ISAE 3000.41: gebeurtenissen na einddatum van de periode;
- ISAE 3000.42-44: controledocumentatie;
- ISAE 3000.45-48: het opstellen van het *assurance*verslag;
- ISAE 3000.49-50: inhoud van het *assurance*verslag;
- ISAE 3000.51-53: oordeel met voorbehoud, afkeurend oordeel en oordeelonthouding.

Van bijzonder belang zijn de paragrafen 49 en 50 van de norm. Deze betreffen de inhoud van het *assurance*verslag.

Voor de toepassing van ISAE 3000.38-40 'bevestiging van de verantwoordelijke partij' is het nuttig te verwijzen naar artikel 40, § 8, derde lid van de Wet. De tekst luidt in deze gevallen als volgt:

"De personen belast met de effectieve leiding lichten minstens jaarlijks de raad van bestuur, de CBFA en de erkende commissaris in over de naleving van het bepaalde bij het eerste lid (van deze paragraaf) en over de genomen passende maatregelen."

De erkende commissaris vraagt dit verslag aan de effectieve leiding indien hij het niet tijdig heeft ontvangen. Indien hij het verslag niet ontvangt, waarschuwt hij de CBFA.

Voor de opdracht voorzien in artikel 88, §1, eerste lid, 1° van de Wet zijn volgende preciseringen van belang:

- ISAE 3000.49 a: de titel van het verslag verwijst naar artikel 88, §1, eerste lid, 1° van de Wet;
- ISAE 3000.49 b: de CBFA is de geadresseerde van het verslag;
- ISAE 3000.49 c: het object van het onderzoek slaat op artikel 88, §1, eerste lid, 1° van de Wet zoals toegelicht in deze circulaire;
- ISAE 3000.49 d: de criteria die werden gebruikt om het object te onderzoeken zijn:
 - de maatregelen van interne controle opgenomen in de openbare controleregeling die geldt voor de ICB's (zie o.a. de punten 1.3 en 1.4 van dit hoofdstuk, de circulaire "Zelfbeheerde ICB", de circulaire "Verslaggeving effectieve leiding" en documenten van internationale fora waarvan de CBFA lid is, zoals het comité van Europese effectenregelgevers (CESR/ESMA);
 - de regels en verplichtingen bepaald door de artikelen 40 en 41 van de Wet.

³⁹ Zie artikel 40, § 4 van de Wet.

Deze documenten zijn beschikbaar op de website van de CBFA. Als bijlage 5 gaat het referentiekader voor de beoordeling van het intern controlesysteem bij zelfbeheerde ICB's dat een overzicht geeft van de voor de erkende commissarissen relevante bepalingen. Het referentiekader wordt regelmatig aangepast.

- ISAE 3000.49 e: de bevestiging geeft, waar gepast, een beschrijving van de inherente beperking bij de beoordeling van het object van het onderzoek en de criteria die werden gebruikt om het object te onderzoeken. Een algemeen geldende beperking is dat de erkende commissarissen zich in belangrijke mate steunen op het verslag van de personen belast met de effectieve leiding, zoals opgemaakt overeenkomstig artikel 40, § 8, derde lid van de Wet, aangevuld met de elementen waarvan zij kennis hebben in het kader van hun privaatrechtelijke opdracht. Bijkomende beperkingen zijn mogelijk.
- ISAE 3000.49 f: de bevestiging vermeldt dat ze enkel bestemd is voor gebruik door de CBFA in het kader van artikel 88 van de Wet;
- ISAE 3000.49 g: in het kader van dit verslag is de verantwoordelijkheid van de effectieve leiding te zorgen dat de ICB beschikt over een geheel van interne controlemaatregelen zoals beschreven in artikel 40 van de Wet. De verantwoordelijkheid van de erkende commissaris is de beoordeling van de interne controlemaatregelen en het meedelen van zijn bevindingen aan de CBFA, zoals omschreven in artikel 88 van de Wet.
- ISAE 3000.49 h: de bevestiging vermeldt dat de opdracht is uitgevoerd volgens de internationale normen;
- ISAE 3000.49 i: de bevestiging geeft een samenvatting van het uitgevoerde werk, zijnde minstens:
 - het verkrijgen van voldoende kennis van de ICB en haar omgeving;
 - het onderzoek van de interne controle zoals bedoeld in de algemene controlenorm van het IBR;
 - de actualisering van de kennis van de openbare controleregeling;
 - het nazicht van de notulen van de vergaderingen van de effectieve leiding;
 - het nazicht van de notulen van de raad van bestuur;
 - het nazicht van de documenten die betrekking hebben op artikel 40, §§ 1 tot 6 van de Wet en die werden overgemaakt aan de effectieve leiding;
 - het nazicht van de documenten die betrekking hebben op artikel 40, §§ 1 tot 6 van de Wet en die werden overgemaakt aan de raad van bestuur;
 - het inwinnen en evalueren van inlichtingen die betrekking hebben op artikel 40, §§ 1 tot 6 van de Wet bij de effectieve leiding;
 - het bijwonen van vergaderingen van de raad van bestuur, minstens wanneer hij de jaarrekening behandelt en het verslag van de effectieve leiding waarvan sprake in artikel 40, § 8, derde lid van de Wet;
 - het inwinnen en evalueren van inlichtingen bij de effectieve leiding van de manier waarop zij te werk is gegaan bij het opstellen van haar verslag;
 - het nazicht van de documentatie ter ondersteuning van het verslag van de effectieve leiding;
 - het nazicht van het verslag van de effectieve leiding in het licht van zijn kennis verworven in het kader van zijn privaatrechtelijke opdracht.

De erkende commissaris vervolledigt het voorgaande indien noodzakelijk en steunt hiervoor op het resultaat van zijn professionele beoordeling.

- ISAE 3000.49 j: het besluit van de erkende commissaris waarin deze:
 - bevestigt het geheel van de interne controlemaatregelen te hebben beoordeeld die de ICB heeft getroffen als bedoeld in artikel 40, § 3 van de Wet waarbij werd gesteund op de werkzaamheden zoals beschreven in dit verslag;
 - zijn bevindingen vermeldt.

In aanvulling op dit verslag dient volgende bijkomende informatie aan de CBFA te worden verstrekt:

- de namen en de kwalificatie/ervaring van de medewerkers die de opdracht in België hebben uitgevoerd^{40 41};

⁴⁰ Deze informatie is nuttig in het kader van de erkenningsprocedure (artikel 83 van de Wet).

- de naam en contactgegevens van de persoon die verantwoordelijk is voor de kwaliteit binnen de vennootschap waartoe de erkende commissaris behoort (toepassing van ISQC 1)⁴²;
- de gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen van de erkende commissaris aan de effectieve leiding. Zo nodig bevat het verslag een kopie van hun mededelingen aan de leiders van de ICB waar zij in functie zijn⁴³;
- alle andere belangrijke zaken die werden vastgesteld tijdens de uitoefening van alle revisorale werkzaamheden, voor zover die niet werden vermeld in de aanbevelingen van de erkende commissaris aan de effectieve leiding (zie hiervoor).

De bijkomende informatie wordt duidelijk afgescheiden van het besluit van de erkende commissaris en wijzigt het besluit niet (ISAE 3000.50 *in fine*). De bijkomende informatie kan desgevallend enkel aan de CBFA worden overgemaakt.

Een door het IBR op te stellen en door de HREB goed te keuren professionele norm zal een standaardverklaring bevatten in overeenstemming met de bepalingen van dit hoofdstuk.

2. ICB die een beheervenootschap heeft aangesteld

Beveks die niet beschikken over de conform artikel 40 van de Wet vereiste eigen en voor haar voorgenomen passende beleidsstructuur, organisatie en interne controle dienen een beheervenootschap aan te stellen om de beheertaken waar te nemen⁴⁴. De bepalingen van artikel 40 en 41 van de Wet zijn niet van toepassing op die ICB's.

Artikel 40 is evenmin van toepassing op gemeenschappelijke beleggingsfondsen. Overeenkomstig artikel 11 van de Wet dient een fonds immers in elk geval beheerd te worden door een beheervenootschap.

In voormelde gevallen wordt de interne controle op het niveau van de aangestelde ICB-beheervenootschap uitgevoerd en is het de erkende commissaris van de ICB-beheervenootschap die de interne controlemaatregelen beoordeelt.

Voor wat voormelde beveks betreft, acht de CBFA het aangewezen dat de effectieve leiding van de ICB-beheervenootschap een passende rapportering aan de effectieve leiding van de bevek overmaakt inzake de interne controle en dit overeenkomstig de afspraken en vereisten inzake vorm, inhoud en periodiciteit zoals bepaald bij de aanstellingsovereenkomst. Deze rapportering⁴⁵ moet de effectieve leiding van de bevek toelaten om te oordelen of de aangestelde beheervenootschap haar beheertaken, in het licht van de aard van de activiteiten van de ICB, op passende wijze organiseert.

De erkende commissaris van de bevek zal in dat geval moeten oordelen of aan de overeengekomen rapporteringsvereisten is voldaan. Voor zijn bevindingen hieromtrent kan hij zich in het bijzonder steunen op een analyse van het verslag van de effectieve leiding van de aangestelde beheervenootschap⁴⁶. Voorts dient de erkende commissaris van de niet zelfbeheerde bevek na te gaan of binnen deze instelling de nodige procedures voorhanden zijn om uit deze rapportering de passende gevolgen te trekken.

⁴¹ Deze informatie dient slechts eenmaal aan de CBFA verstrekt te worden, met name vóór de aanvang van betekenisvolle werkzaamheden. De informatie dient enkel geactualiseerd te worden indien er zich belangrijke wijzigingen hebben voorgedaan in de samenstelling van het controleteam of bij de wijziging van de naam of contactgegevens van de persoon die verantwoordelijk is voor de kwaliteit binnen de vennootschap.

⁴² Zie voetnoot 41.

⁴³ Artikel 88, §1, derde lid, *in fine*: "Zij (*de erkende commissarissen*) bezorgen de CBFA een kopie van hun mededelingen die zij aan deze leiders richten en die betrekking hebben op zaken die van belang kunnen zijn voor het toezicht dat zij uitoefent."

⁴⁴ Zie artikel 43 van de Wet.

⁴⁵ Overeenkomstig de bepalingen van de circulaire "Verslaggeving effectieve leiding" kan dergelijke rapportering bestaan uit het overmaken van een kopie van de verklaring van de effectieve leiding van de beheervenootschap. Een kopie van die verklaring wordt ook overgemaakt aan de erkende commissaris van de ICB.

⁴⁶ In de mate dat het beroepsgeheim van de erkende commissaris van de beheervenootschap het toelaat, ontvangt de erkende commissaris van de bevek ook een kopie van het verslag van de erkende commissaris van de beheervenootschap m.b.t. de interne controlemaatregelen van de beheervenootschap. Ook dit verslag zal mede aan de grondslag liggen van de bevindingen van de erkende commissaris van de bevek.

F. Verslaggeving aan de CBFA

Volgende periodieke verslagen van de erkende commissaris hebben tot doel de CBFA in te lichten over de uitvoering van de opdracht tot medewerking aan het semi-prudentieel toezicht:

- het jaarlijks verslag met betrekking tot de beoordeling van de interne controlemaatregelen van de ICB;
- de zesmaandelijks bevestiging met betrekking tot de periodieke verslagen;
- de jaarlijkse bevestiging met betrekking tot de statistieken.

Anderzijds wordt van de erkende commissaris verwacht dat hij in bepaalde gevallen bijzondere verslagen opstelt ten behoeve van de CBFA.

Deze verslagen, mits zij ondertekend zijn door de erkende commissaris, kunnen naar keuze van de erkende commissaris via hardcopy of e-mail op het adres attest.cis@cbfa.be worden overgemaakt aan de diensten van de CBFA.

Het verslag van de erkende commissaris in de zin van artikel 88 van de Wet met betrekking tot het jaarverslag maakt onderdeel uit van dat jaarverslag en wordt door of namens de ICB samen met het beheerverslag en de jaarrekening overgemaakt aan de diensten van de CBFA. Het verslag van de erkende commissaris dient tevens door deze commissaris afzonderlijk aan de diensten van de CBFA te worden overgemaakt.

1. Periodieke verslagen van de erkende commissaris

1.1 Verslag over de interne controle

De beoordeling van de interne controle maatregelen van de ICB resulteert in een jaarlijkse verslaggeving van bevindingen aan de CBFA. De rapporteringsdatum kan vrij gekozen worden en gebeurt overeenkomstig de jaarplanning van de erkende commissaris, van zodra deze is opgesteld en ten laatste binnen de 3 maanden na het afsluiten van het boekjaar. De CBFA verwacht een eerste rapportering per 31 augustus 2011 voor ICB's die hun boekjaar 2010 afsluiten op 31 december 2010.

1.2 Verslag over de periodieke verslagen

De verslaggeving van de erkende commissaris inzake de periodieke verslagen van de ICB gebeurt zesmaandelijks, d.i. op basis van de toestand per einde eerste halfjaar en per einde boekjaar. Deze verslagen dienen binnen de hierna gepreciseerde termijnen in het bezit te zijn van de CBFA:

1) voor wat betreft de verslagen met betrekking tot het jaarverslag: ten laatste op het ogenblik van het verstrijken van de drie maanden zoals bedoeld in artikel 32 van het boekhoudbesluit;

2) voor wat betreft de verslagen met betrekking tot het halfjaarlijks verslag: ten laatste op het ogenblik van het verstrijken van de twee maanden zoals bedoeld in artikel 32 van het boekhoudbesluit.

Deze termijnen zijn uiterste data. De CBFA verwacht dan ook dat de verslagen sneller in haar bezit zullen zijn. Zo een erkende commissaris een termijn niet kan respecteren, brengt hij de CBFA hiervan tijdig op de hoogte met opgave van de reden(en).

Per einde boekjaar valt het verslag van de erkende commissaris aan de CBFA samen met zijn extern verslag op basis van het wetboek van vennootschappen (privaatrechtelijke opdracht). Het externe verslag zal dus zowel de elementen bevatten die volgen uit de privaatrechtelijke opdracht als de publiekrechtelijke opdracht van de erkende commissaris.

Het verslag per einde eerste halfjaar bevat de bevestiging ten behoeve van de CBFA inzake het halfjaarlijks verslag.

De erkende commissaris kiest of hij één verslag opstelt voor de (half)jaarrekening van de ICB, waarin hij alle compartimenten opsomt, of dat hij een attest opstelt inzake de (half)jaar(lijkse)rekening van de ICB en dat hij daarnaast een verslag opstelt inzake de (half)jaar(lijkse)rekening van elk compartiment.

1.3 Verslag over de statistieken

- Na uitvoering van de volkomen controle overeenkomstig de internationale norm ISA 800, bevestigt de erkende commissaris jaarlijks de statistieken.

Inzake ICB's die hun boekjaar afsluiten op 31 december van het kalenderjaar, dient deze bevestiging in het bezit te zijn van de CBFA uiterlijk 30 april van het jaar volgend op het kalenderjaar waarop de statistieken slaan.

De bevestiging inzake de statistieken ofwel (1) per einde van het trimester dat samenvalt met de afsluiting van het boekjaar inzake ICB's waarvan het boekjaar afsluit op de laatste kalenderdag van een trimester dat niet eindigt op 31 december van het kalenderjaar ofwel (2) per einde van het trimester dat de afsluiting van het boekjaar voorafgaat inzake ICB's waarvan het boekjaar niet afsluit op een ogenblik dat samenvalt met de laatste kalenderdag van een trimester, dient uiterlijk op het ogenblik van het verstrijken van de drie maanden zoals bedoeld in artikel 32 van het boekhoudbesluit in het bezit te zijn van de CBFA;

Eenzelfde bevestiging wordt gevraagd van de erkende commissaris die overeenkomstig artikel 31, § 2 van het reglement "Statistieken" is aangeduid als persoon die de statistische verslaggeving controleert van ICB's naar buitenlands recht die niet voldoen aan de voorwaarden van de richtlijn 85/611/EEG.

Als bijlage 6.1 gaat een model van inhoud van verslag.

- Na uitvoering van de werkzaamheden overeenkomstig de internationale norm ISAE 3000, bevestigt de erkende commissaris jaarlijks het netto-actief en het bedrag van de inschrijvingen inzake de statistieken per einde kalenderjaar betreffende ICB's die hun boekjaar niet afsluiten op 31 december van het kalenderjaar. Deze bevestiging dient in het bezit te zijn van de CBFA uiterlijk 30 april van het jaar volgend op het kalenderjaar waarop de statistieken slaan.

Als bijlage 6.2 gaat een model van inhoud van verslag.

2. Bijzondere verslagen van de erkende commissaris

2.1 Wettelijke bepaling

Art 88, §1, eerste lid, 3° van de Wet: "brengen zij (*de erkende commissarissen*) bij de CBFA op haar verzoek, bijzonder verslag uit over de organisatie, de werkzaamheden en de financiële structuur van de instelling voor collectieve belegging; de kosten voor de opstelling van dit verslag worden door de instelling voor collectieve belegging gedragen."

2.2 Definitie

Onder bijzondere verslagen dient te worden verstaan:

HORIZONTALA THEMAVERSLAGEN

Dit zijn de verslagen die door de CBFA aan alle erkende commissarissen worden gevraagd omtrent een bepaald onderwerp.

INDIVIDUELE VERSLAGEN

Dit zijn de verslagen die de CBFA aan de erkende commissarissen in individuele gevallen vraagt wanneer zich feiten of ontwikkelingen voordoen die vanuit semi-prudentieel oogpunt een betekenisvolle weerslag hebben of kunnen hebben op de organisatie, de activiteiten en de financiële structuur van de ICB.

INSTALLATIEVERSLAG

Bij de oprichting van een zelfbeheerde ICB stelt de erkende commissaris een installatieverslag op met betrekking tot de algemene organisatorische omkadering en in het bijzonder de interne controle. Dit verslag wordt opgesteld vóór de erkenning van de ICB door de CBFA.

2.3 Modaliteiten

Wanneer de CBFA aan de erkende commissaris een bijzonder verslag vraagt, doet zij dit schriftelijk, met kopie aan de betrokken ICB. De brief waarmee de CBFA de erkende commissaris belast met de opdracht omvat minstens volgende punten:

- de doelstelling van de opdracht;
- een beschrijving van de verantwoordelijkheid van de effectieve leiding voor het/de domein(en) van de opdracht;
- de reikwijdte van de opdracht met verwijzing naar de toepasselijke wetgeving alsmede de reglementering en circulaires van de CBFA;
- de vorm van het verslag;
- de termijn binnen dewelke het verslag aan de CBFA moet worden overgemaakt.

Vooraleer de erkende commissaris schriftelijk te belasten met een speciale opdracht, neemt de CBFA contact op met de erkende commissaris en bespreekt de juiste formulering ervan.

De ICB ontvangt een kopie van de brief aan de erkende commissaris.

De kosten voor de opstelling van het verslag worden door de ICB gedragen. De erkende commissaris bespreekt het ereloon voor het verslag vooraf met de ICB en regelt de betaling ervan rechtstreeks met de ICB. De CBFA ontvangt een kopie van de ereloonnota.

De erkende commissaris bezorgt aan de leiders van de ICB een kopie van het verslag.

Voor het verslag geldt de geheimhoudingsplicht zoals geregeld bij artikel 74 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

G. Informatie-uitwisseling tussen de CBFA en de erkende commissarissen

De medewerking van de erkende commissarissen aan het toezicht van de CBFA, past in een filosofie van informatie-uitwisseling. De informatie-uitwisseling streeft er onder andere naar een grotere synergie te ontwikkelen tussen de controlewerkzaamheden van de CBFA, enerzijds, en deze van de erkende commissarissen, anderzijds.

De informatie-uitwisseling kan de volgende vormen aannemen:

- mededelingen die de erkende commissarissen op eigen initiatief aan de CBFA verrichten in het kader van de *signaalfunctie*;
- *andere mededelingen* die de erkende commissarissen op eigen initiatief aan de CBFA verrichten;
- mededelingen die de CBFA op eigen initiatief aan de erkende commissarissen richt.

1. Erkende commissarissen

1.1 Mededelingen die de erkende commissarissen op eigen initiatief aan de CBFA verrichten in het kader van de signaalfunctie

- Artikel 88, §1, eerste lid, 4° van de Wet: “brengen zij (*de erkende commissarissen*), in het kader van hun opdracht bij de instelling voor collectieve belegging of in het kader van een revisorale opdracht bij de aangestelde beheervenootschap van een instelling voor collectieve belegging of elke andere entiteit die, rechtstreeks of onrechtstreeks, beheertaken uitoefent voor rekening van de instelling voor collectieve belegging, bij de bewaarder, alsook bij een onderneming die, in de zin van artikel 11 van het wetboek van vennootschappen, verbonden is met de beleggingsvennootschap of de aangestelde beheervenootschap van instellingen voor collectieve belegging, op eigen initiatief verslag uit bij de CBFA, zodra zij kennis krijgen van:

- a) beslissingen, feiten of ontwikkelingen die de positie van de instelling voor collectieve belegging financieel of op het vlak van haar administratieve, boekhoudkundige, financiële of technische organisatie of van haar interne controle, op betekenisvolle wijze kunnen beïnvloeden;
- b) beslissingen of feiten die kunnen wijzen op een overtreding van het wetboek van vennootschappen, de statuten, deze Titel en de ter uitvoering ervan genomen besluiten en reglementen;
- c) andere beslissingen of feiten die kunnen leiden tot een weigering om de rekeningen te certificeren of tot het formuleren van voorbehoud.

Tegen erkende commissarissen die te goeder trouw informatie hebben verstrekt als bedoeld in het 4° van deze paragraaf, kunnen geen burgerrechtelijke, strafrechtelijke of tuchtrechtelijke vorderingen worden ingesteld, noch professionele sancties worden uitgesproken”.

- Deze mededelingen worden verricht in het kader van de signaalfunctie.

Als medewerkers aan het semi-prudentiële toezicht, dienen de erkende commissarissen overeenkomstig de hiervoor weergegeven bepaling, hun opdracht uit te bouwen vanuit een preventieperspectief, niet enkel op korte termijn (zoals voor de certificering van de jaarrekening) maar ook op middellange en lange termijn (doelstelling van het semi-prudentiële toezicht). Dus bezorgen zij de CBFA alle informatie die, semi-prudentieel gezien, relevant is en/of op grond waarvan eventueel een snel optreden van de CBFA vereist is, en waarvan zij kennis zouden hebben gekregen tijdens de uitoefening van hun opdracht.

- De voornoemde wettelijke en reglementaire bepalingen schrijven expliciet voor dat de erkende commissarissen:

1) een signaalfunctie moeten vervullen;

2) op eigen initiatief verslag uitbrengen bij de CBFA;

3) bij de CBFA verslag uitbrengen zodra zij iets relevant vaststellen, zonder te wachten tot hun halfjaarlijkse of jaarlijkse periodieke rapportering;

4) bij de CBFA niet alleen verslag uitbrengen wanneer zij kennis krijgen van beslissingen, feiten of ontwikkelingen waarvan zeker is en duidelijk blijkt dat zij een weerslag zullen hebben op de financiële positie en de administratieve, boekhoudkundige, financiële en technische organisatie van de ICB, maar ook wanneer zij kennis krijgen van beslissingen, feiten en ontwikkelingen die een relevante impact kunnen hebben op de financiële positie of de organisatie van de ICB, die kunnen wijzen op een overtreding van de vennootschapswetgeving, de statuten, de toezichtwetten en -besluiten en de ter uitvoering daarvan genomen besluiten en reglementen of die kunnen leiden tot een weigering van de certificering van de statutaire jaarrekening of tot het formuleren van voorbehoud.

In het kader van de signaalfunctie moeten onder meer volgende feiten of aspecten aan bod komen:

- Feiten of ontwikkelingen die een betekenisvolle invloed hebben of kunnen hebben op de financiële positie. Zo moeten, bijvoorbeeld, in het kader van de signaalfunctie de volgende feiten aan bod komen:
 - onmogelijkheid tot bevestiging van de periodieke verslagen of statistieken;
 - ernstige waarderingsproblemen;
 - aanzienlijke aanvragen tot terugbetaling die aanleiding zouden kunnen geven tot liquiditeitsproblemen;
 - fraude die substantiële verliezen kan veroorzaken;
 - belangrijke geschillen;
 - toepassing van artikel 634 van het wetboek van vennootschappen;
 - grote fouten in de rapportering;
 - toepassing van de artikelen 523 en 524 van het wetboek van vennootschappen;
 - gewichtige feiten die leiden tot een melding aan de raad van bestuur in toepassing van artikel 138 van het wetboek van vennootschappen;
 - andere meldingen aan de raad van bestuur.
- Feiten of ontwikkelingen die een betekenisvolle invloed hebben of kunnen hebben op de administratieve, boekhoudkundige, financiële of technische organisatie en de interne controle. Zo moeten, bijvoorbeeld, in het kader van de signaalfunctie de volgende thema's aan bod komen:

- substantiële of belangrijke wijzigingen in de organisatie van de ICB waarvoor de passende controlemaatregelen ontbreken, zoals o.m. de wijziging van de bewaarder, (sub)delegatie van beheertaken en wijzigingen die een invloed hebben op de berekening van de NIW. De oprichting van een compartiment met een gelijkaardige structuur als voorheen opgerichte en vergelijkbare compartimenten of een nieuwe subdelegatie naar een entiteit die reeds instaat voor het beheer van andere compartimenten, kan in beginsel als een niet substantiële wijziging van de organisatie worden beschouwd.

Met betrekking tot deze substantiële wijzigingen gelden volgende aanbevelingen aan de erkende commissaris en de ICB:

- ✓ Indien de ICB plannen heeft om de organisatie substantieel te wijzigen dient zij de erkende commissaris en de CBFA hiervan voorafgaandelijk aan de uitvoering ervan op de hoogte te brengen;
 - ✓ De erkende commissaris dient de CBFA op de hoogte te brengen van substantiële wijzigingen die de ICB niet als dusdanig inschat en aldus niet meedeelt aan de erkende commissaris en de CBFA;
 - ✓ de erkende commissaris maakt een kopie over aan de CBFA van de briefwisseling die hij met de ICB voert met betrekking tot alle belangrijke of substantiële wijzigingen in de organisatie.
 - een ernstig conflict binnen de effectieve leiding of de raad van bestuur;
 - herhaalde of aanzienlijke overschrijdingen van interne begrenzings- en beleggingslimieten;
 - ernstige moeilijkheden binnen de zogenaamde transversale functies (vb. compliance- of risicobeheerfunctie);
 - ernstige moeilijkheden met het naleven van de gedragsregels;
 - een wijziging in het algemeen beleid van de ICB, zoals de ontwikkeling van een nieuwe beheerstructuur of -techniek waarvoor passende controlemiddelen ontbreken;
 - het onverwachte vertrek van een leider met een sleutelpositie;
 - systematisch foutief of niet tijdig bijgewerkt prospectus;
 - Systematische problemen met betrekking tot de toegang tot de informatie.
 - Feiten of ontwikkelingen die kunnen wijzen op een overtreding van het wetboek van vennootschappen, de statuten, de Wet alsook de ter uitvoering daarvan genomen besluiten en reglementen;
 - Beslissingen of feiten die kunnen leiden tot een afkeurende of onthoudende verklaring over de jaarrekening, dan wel tot een verklaring met voorbehoud en/of met een toelichtende paragraaf.
- De beslissingen, feiten of ontwikkelingen die aanleiding geven tot een verslag betreffen niet alleen de ICB doch ook elke andere entiteit die, rechtstreeks of onrechtstreeks, verbonden is met de werking van de ICB en waar de erkende commissaris een revisorale opdracht uitvoert. Het betreft hier in het bijzonder de aangestelde ICB-beheervenootschap of elke andere entiteit die, rechtstreeks of onrechtstreeks, beheertaken uitoefent voor rekening van de ICB, de bewaarder, alsook de ondernemingen die verbonden zijn met de bevek of met de aangestelde beheervenootschap van ICB's.
 - In verband met de wijze van mededeling gelden volgende richtlijnen:
 - de erkende commissarissen verrichten hun mededelingen spontaan hetzij schriftelijk, hetzij mondeling. Bij grote of dringende problemen verdient het aanbeveling dat zij eerst een mondelinge mededeling verrichten, onmiddellijk gevolgd door een schriftelijke bevestiging;
 - de snelheid van mededeling is te verkiezen boven juistheid en volledigheid;
 - de erkende commissarissen verwijzen in hun mededelingen aan de CBFA expliciet naar:
 - de vastgestelde bestaande of potentiële problemen;
 - indien mogelijk, de oorzaken daarvan alsook hun gemotiveerde visie ter zake.
 - De opvolging van de feiten en ontwikkelingen die aanleiding geven tot een verslag kan gebeuren via de periodieke verslaggeving met betrekking tot de interne controlemaatregelen (zie hoofdstuk "F. Verslaggeving aan de CBFA"). De verslaggeving eindigt wanneer de kwestie volledig afgerond is.

- Tegen erkende commissarissen die te goeder trouw informatie hebben verstrekt op grond van hun signaalfunctie, kunnen geen burgerrechtelijke, strafrechtelijke of tuchtrechtelijke vorderingen worden ingesteld, noch professionele sancties worden uitgesproken⁴⁷.

1.2 Andere mededelingen die de erkende commissarissen op eigen initiatief aan de CBFA verrichten

Artikel 88, §1, derde lid, *in fine* van de Wet: “zij (*de erkende commissarissen*) bezorgen de CBFA een kopie van de mededelingen die zij aan hun leiders richten en die betrekking hebben op zaken die van belang kunnen zijn voor het toezicht dat zij uitoefent”.

In die context:

- bezorgen de erkende commissarissen aan de CBFA een kopie van of informeren zij haar over de inhoud van de belangrijkste verslagen en brieven (inzonderheid aanbevelingsbrieven) die zij aan de raad van bestuur of aan de effectieve leiding van de ICB richten;
- bezorgen de erkende commissarissen aan de CBFA een kopie van eventuele bijzondere verslagen die zij met toepassing van het wetboek van vennootschappen of de Wet en de ter uitvoering daarvan genomen besluiten en reglementen opstellen (bvb. verslagen in het kader van ontbindingen (art. 78 van het KB), herstructureringen (art. 89 van het KB), fouten in de berekening NIW (art. 109 van het KB)).

2. CBFA

- De CBFA bezorgt de erkende commissaris een kopie van de correspondentie die zij naar de ICB stuurt en die voor die erkende commissaris van belang is bij de uitoefening van zijn functie bij die ICB.
- De CBFA bezorgt de erkende commissaris ook inlichtingen die het resultaat zijn van haar analyses en die hem toelaten zijn privaatrechtelijke en publiekrechtelijke opdracht beter te vervullen. De CBFA kan de erkende commissaris verzoeken haar zijn reacties mee te delen of mee te werken aan de opvolging van de analyses.
- De CBFA nodigt de erkende commissaris uit voor de belangrijkste besprekingen met de ICB of informeert hem over de inhoud en de conclusies van die besprekingen.
- De CBFA organiseert jaarlijks een onderhoud met de erkende commissaris om de algemene toestand van de ICB (of van de groep van ICB's beheerd door dezelfde beheervenootschap) te bespreken.
- De CBFA brengt er de erkende commissaris schriftelijk van op de hoogte wanneer zij bij de ICB een inspectie verricht en wat de aard is van die inspectie. Indien ernstige problemen worden vastgesteld naar aanleiding van de inspectie, organiseert de CBFA een vergadering met de erkende commissaris vóór de laatste hand wordt gelegd aan het inspectieverslag. In dat geval bezorgt de CBFA de erkende commissaris vooraf de lijst met haar aanbevelingen. De CBFA bezorgt de erkende commissaris een kopie van het afgewerkte inspectieverslag waarin ook de conclusies zijn verwerkt van het onderhoud met de effectieve leiding, of desgevallend de raad van bestuur, van de ICB. In beginsel zorgt de CBFA zelf voor het toezicht op de opvolging van haar aanbevelingen.
- De CBFA informeert de erkende commissaris over specifieke maatregelen of aanmaningen die zij ten aanzien van de ICB heeft ondernomen of nog wenst te ondernemen.

- Bijlagen:*
- [CBFA 2011_06-1 : Werkprogramma periodieke verslagen](#)
 - [CBFA 2011_06-2 : Werkprogramma statistieken \(ISA 800\)](#)
 - [CBFA 2011_06-3 : Werkprogramma statistieken \(netto-actief en bedrag van de inschrijvingen\) \(ISAE 3000\)](#)
 - [CBFA 2011_06-4 : Compliance](#)
 - [CBFA 2011_06-5 : Referentiekader voor de beoordeling van het intern controlesysteem bij zelfbeheerde ICB's](#)
 - [CBFA 2011_06-6 : Modelverslagen met betrekking tot de statistieken](#)

⁴⁷ Zie artikel 88, § 1, tweede lid van de wet van 20 juli 2004.